

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Чернігівська політехніка»
Навчально-науковий інститут права і соціальних технологій

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до практичних занять для здобувачів вищої освіти
освітнього ступеня «магістр» за спеціальністю 081 «Право»
освітньо-професійна програма
«Кримінальна юстиція (Суд. Прокуратура. Адвокатура)»

Обговорено і рекомендовано
на засіданні кафедри
кримінального права та правосуддя
Протокол № 2 від 30.09. 2022 року

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ. Методичні вказівки до практичних занять для здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «магістр» за спеціальністю 081 «Право» освітньо-професійна програма «Кримінальна юстиція (Суд. Прокуратура. Адвокатура)» / Укл.: Сенченко Н.М., Целуйко М.Ф. Чернігів : Навчально-науковий інститут права і соціальних технологій Національного університету «Чернігівська політехніка». 2022. 84 с.

Укладачі: Сенченко Надія Миколаївна, кандидат юридичних наук, доцент;
Целуйко Михайло Федорович, доцент кафедри кримінального права та правосуддя, кандидат юридичних наук

Відповідальний за випуск: Коломієць Н.В., завідувач кафедри кримінального права та правосуддя, доктор юридичних наук, професор

Рецензент: Іваньков І.В., кандидат юридичних наук, доцент кафедри кримінального права та правосуддя Національного університету «Чернігівська політехніка»

ЗМІСТ

ВСТУП	4
1. ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ “АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ”	6
1.1 Тематичний план навчальної дисципліни «Актуальні проблеми досудового розслідування»	6
1.2 Структура навчальної дисципліни	12
1.3 Методи поточного та підсумкового атестаційного контролю з дисципліни «Актуальні проблеми досудового розслідування»	13
2 ТЕМАТИЧНІ ПЛАНИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ	18
Семінарське заняття 1. Національна модель досудового розслідування: загальні засади, проблеми	18
Семінарське заняття 2. Організаційно-правові основи діяльності органів досудового розслідування. Гарантії законності кримінальної процесуальної діяльності на стадії досудового розслідування	21
Семінарське заняття 3. Форми розслідування кримінальних проваджень: досудове слідство і дізнання. Особливості спеціального досудового розслідування кримінальних правопорушень. Досудове розслідування щодо юридичної особи.....	25
Семінарське заняття 4. Загальні положення досудового розслідування.	30
Семінарське заняття 5. Заходи забезпечення кримінального провадження: поняття та підстави	36
Семінарське заняття 6. Повідомлення про підозру	40
Семінарське заняття 7. Процесуальний порядок та умови проведення слідчих (розшукових) дій	46
Семінарське заняття 8. Процесуальний порядок та умови проведення негласних слідчих (розшукових) дій.....	54
Семінарське заняття 9. Проблеми зупинення та відновлення досудового розслідування.....	59
Семінарське заняття 10. Закриття кримінального провадження на стадії досудового розслідування	65
Семінарське заняття 11. Підстави та процесуальний порядок звільнення особи від кримінальної відповідальності.....	69
Семінарське заняття 12. Обвинувальний акт як завершальний документ досудового розслідування	76
3 ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ НА ІСПИТ	81

ВСТУП

Досудове розслідування – це діяльність компетентних правоохоронних органів, що полягає у збиранні, дослідженні, оцінці, перевірці та використанні доказів з метою попередження, запобігання та розкриття кримінальних правопорушень, встановлення об'єктивної істини, забезпечення правильного застосування закону, та закінчується винесенням правозастосовного акту за її наслідками.

Кримінальний процесуальний кодекс (далі – КПК) України визначає досудове розслідування як стадію кримінального провадження, яка починається з моменту внесення відомостей про кримінальне правопорушення до Єдиного реєстру досудових розслідувань і закінчується закриттям кримінального провадження або направленням до суду обвинувального акта, клопотання про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру, клопотання про звільнення особи від кримінальної відповідальності

Предметом вивчення навчальної дисципліни є закономірності механізму злочинної діяльності та діяльності з її розслідування та запобігання, яка здійснюється з використанням спеціальних засобів, прийомів та методів, розроблених на основі пізнання досягнень природничих, технічних та інших наук, а також узагальнення практики з метою встановлення істини.

Міждисциплінарні зв'язки: навчальна дисципліна «Актуальні проблеми досудового розслідування» є складовою частиною освіти при підготовці правоохоронців. Базуючись на теоретичних уявленнях про суспільство в цілому, про соціальні зв'язки, взаємодії, використовуючи як спеціальні, так і загальнонаукові знання навчальна дисципліна «Актуальні проблеми досудового розслідування» тісно пов'язана з наступними базовими дисциплінами кримінально-правового циклу, як криміналістика, кримінальне процесуальне право, кримінальне право, теорія доказування, криминологія. Міждисциплінарні зв'язки дозволяють сформувати у здобувачів вищої освіти цілісний науковий світогляд, вміння використовувати знання суміжних дисциплін, що є вкрай необхідним для використання у практичній діяльності.

Згідно із навчальним планом, крім лекційного курсу з навчальної дисципліни «Актуальні проблеми досудового розслідування», передбачено практичні заняття, що проводяться з метою контролю підготовки та оцінки рівня знань здобувачів вищої освіти, а також самостійна робота здобувачів вищої освіти.

Методичні вказівки підготовлені для здобувачів вищої освіти спеціальності 081 – Право, за освітньою програмою «Кримінальна юстиція (Суд. Прокуратура. Адвокатура)», відповідають програмі навчальної дисципліни «Актуальні проблеми досудового розслідування» та можуть використовуватись як для проведення практичних занять, так і для самостійної роботи здобувачів вищої освіти.

Метою даного навчально-методичного видання є сприяння формуванню у здобувачів вищої освіти ННІ права і соціальних технологій НУ «ЧП» навичок самостійної навчальної, науково-дослідної й практичної роботи, а також

допомога здобувачам вищої освіти в опрацюванні питань, які виносяться на практичні заняття.

1. ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ»

«Актуальні проблеми досудового розслідування» - це спеціалізований курс, який вивчається майбутніми фахівцями в галузі правоохоронної діяльності та досліджує проблемні питання діяльності компетентних правоохоронних органів, що полягає у збиранні, дослідженні, оцінці, перевірці та використанні доказів під час досудового розслідування з метою попередження, запобігання та розкриття кримінальних правопорушень, встановлення істини, забезпечення правильного застосування закону та закінчується винесенням правозастосовного акту за її наслідками.

Мета даного курсу полягає в оволодінні здобувачами вищої освіти глибокими теоретичними знаннями щодо діяльності органів досудового розслідування з розкриття та розслідування кримінальних правопорушень (злочинів та кримінальних проступків), формуванні практичних навичок правильного застосування кримінально-процесуального закону при проведенні процесуальних дій, прийнятті та оформленні процесуальних рішень, з'ясуванні проблемних питань правозастосовної діяльності, що виникають під час досудового розслідування, та визначенні шляхів їх вирішення.

Завданнями вивчення дисципліни є: поглиблене вивчення здобувачам вищої освіти положень кримінального процесуального права щодо організації діяльності органів досудового розслідування з метою ефективного проведення досудового слідства і дізнання, набуття спеціальних практичних навичок і вмінь ефективного застосування криміналістичних знань, техніко-криміналістичних засобів і методів у практичній діяльності по розкриттю, розслідуванню і попередженню злочинів.

1.1 Тематичний план навчальної дисципліни «Актуальні проблеми досудового розслідування»

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи навчальної дисципліни «Актуальні проблеми досудового розслідування»

Тема 1. Національна модель досудового розслідування: загальні засади, проблеми

Проблемні питання реалізації загальних засад кримінального провадження на стадії досудового розслідування.

Верховенство права. Законність. Державна мова судочинства. Рівність усіх учасників процесу перед законом і судом. Повага до гідності особи, невтручання в її особисте і сімейне життя. Право людини на свободу та особисту недоторканність. Недоторканність житла. Таємниця листування, телефонних розмов, телеграфної та іншої кореспонденції. З'ясування істини, Забезпечення підозрюваному, обвинуваченому, підсудному права на захист. Презумпція невинуватості. Свобода від самовикриття, викриття членів сім'ї чи близьких родичів. Гласність і диспозитивність. Таємниця спілкування. Розумність строків. Усність процесу.

Тема 2. Організаційно-правові основи діяльності органів досудового розслідування.

Досудове розслідування: поняття, значення та завдання. Проблеми застосування нормативних засад досудового розслідування.

Правова основа діяльності підрозділів досудового розслідування. Завдання та функції підрозділів досудового розслідування. Організаційна структура та керівництво підрозділами досудового розслідування. Проблеми взаємодії керівників підрозділів досудового розслідування з слідчими та прокурорами.

Гарантії законності кримінальної процесуальної діяльності на стадії досудового розслідування.

Змістовий модуль 2. Форми та загальні положення досудового розслідування

Тема 3. Форми розслідування кримінальних проваджень: досудове слідство і дізнання

Особливості досудового слідства щодо злочинів.

Особливості початку досудового розслідування у формі дізнання. Процесуальні джерела доказів у кримінальних провадженнях про кримінальні проступки. Затримання уповноваженою службовою особою особи, яка вчинила кримінальний проступок. Вилучення речей і документів. Особливості повідомлення про підозру. Порядок продовження, зупинення строків дізнання. Запобіжні заходи під час досудового розслідування кримінальних проступків. Слідчі (розшукові) дії під час досудового розслідування кримінальних проступків. Особливості закінчення дізнання. Клопотання прокурора про розгляд обвинувального акта у спрощеному провадженні.

Особливості спеціального досудового розслідування кримінальних правопорушень. Клопотання слідчого, прокурора про здійснення спеціального досудового розслідування. Розгляд клопотання про здійснення спеціального досудового розслідування. Вирішення питання про здійснення спеціального досудового розслідування. Порядок вручення процесуальних документів підозрюваному при здійсненні спеціального досудового розслідування.

Особливості досудового розслідування щодо юридичної особи. Заходи кримінально-правового характеру, які можуть бути застосовані щодо юридичної особи.

Тема 4. Характеристика загальних положень досудового розслідування

Додержання правил про підслідність. Об'єднання і виділення матеріалів досудового розслідування. Використання групового (бригадного) методу розслідування. Додержання строків досудового розслідування. Взаємодія слідчого з оперативними підрозділами. Ознайомлення з матеріалами досудового розслідування до його завершення. Недопустимість розголошення даних досудового розслідування. Заявлення клопотань під час досудового розслідування. Складання процесуальних документів. Використання науково-технічних засобів при розслідуванні кримінальних правопорушень.

Тема 5. Періодизація досудового розслідування

Початковий етап досудового розслідування. Положення про Єдиний реєстр досудових розслідувань, порядок його формування та ведення.

Подальший етап досудового розслідування: загальна характеристика.

Завершальний етап досудового розслідування: загальна характеристика.

Змістовий модуль 3. Проблеми застосування заходів забезпечення кримінального провадження на стадії досудового розслідування. Повідомлення особі про підозру

Тема 6. Заходи забезпечення кримінального провадження: поняття та підстави

Загальні правила застосування заходів забезпечення кримінального провадження.

Виклик слідчим, прокурором. Судовий виклик. Порядок здійснення виклику в кримінальному провадженні. Повістка про виклик: поняття, зміст. Поважні причини неприбуття особи на виклик. Наслідки неприбуття на виклик. Привід: поняття, мета застосування. Клопотання про здійснення приводу та порядок розгляду слідчим суддею, судом. Виконання ухвали про здійснення приводу.

Накладення грошового стягнення: поняття, мета застосування. Клопотання про накладення грошового стягнення та порядок його розгляду слідчим суддею або судом. Скасування ухвали про накладення грошового стягнення.

Тимчасове обмеження у користуванні спеціальним правом: поняття і мета застосування. Клопотання про тимчасове обмеження в користуванні спеціальним правом та порядок його розгляду слідчим суддею або судом.

Відсторонення від посади: поняття та мета застосування. Клопотання про відсторонення від посади та порядок розгляду його слідчим суддею або судом.. Вирішення питання про відсторонення від посади.

Тимчасовий доступ до речей: поняття та мета застосування. Клопотання про тимчасовий доступ до речей і документів та порядок його розгляду слідчим суддею або судом. Речі і документи, до яких заборонено доступ. Речі і документи, які містять охоронювану законом таємницю. Виконання ухвали слідчого судді, суду про тимчасовий доступ до речей і документів.

Тимчасове вилучення майна: поняття та мета застосування. Порядок тимчасового вилучення майна. Припинення тимчасового вилучення майна.

Арешт майна: поняття та підстави застосування. Розгляд клопотання про арешт майна слідчим суддею або судом. Скасування арешту майна.

Конституційні гарантії законності застосування заходів забезпечення кримінального провадження.

Тема 7. Повідомлення про підозру

Повідомлення особі про підозру. Випадки повідомлення особі про підозру. Зміст письмового повідомлення про підозру. Вручення письмового

повідомлення про підозру. Зміна повідомлення про підозру. Особливості допиту особи.

Особливості повідомлення про підозру неповнолітньому.

Змістовий модуль 4. Процесуальний порядок та особливості проведення слідчих та негласних слідчих (розшукових) дій

Тема 8. Процесуальний порядок та умови проведення слідчих (розшукових) дій.

Поняття та види слідчих дій. Вимоги до проведення слідчих (розшукових) дій.

Порядок виклику і допиту свідка. Особливості виклику і допиту малолітнього, неповнолітнього свідка. Допит свідка під час досудового розслідування в судовому засіданні. Одночасний допит двох та більше осіб.

Порядок виклику і допиту потерпілого. Допит потерпілого під час досудового розслідування в судовому засіданні.

Підстави та порядок застосування слідчим заходів до забезпечення безпеки свідків і потерпілих.

Відшкодування свідкам, потерпілим та іншим особам витрат у зв'язку з їх викликом до органів досудового розслідування.

Процесуальний порядок виклику і допиту підозрюваного, обвинуваченого.

Огляд. Його мета, види і порядок проведення. Протокол огляду.

Огляд трупа, пов'язаний з ексгумацією. Поняття, підстави та процесуальний порядок проведення.

Освідування: поняття, мета, види, підстави та порядок проведення.

Пред'явлення для впізнання: поняття, мета, види, порядок проведення і оформлення.

Проведення допиту, впізнання у режимі відеоконференції.

Слідчий експеримент: поняття, мета та підстави застосування.

Обшук: поняття, види, підстави та порядок проведення. Протокол обшуку.

Підстави та порядок призначення експертизи. Порядок залучення експерта. Розгляд слідчим суддею клопотання про залучення експерта. Одержання зразків для експертного дослідження. Випадки обов'язкового призначення експертизи.

Особливості процесуальних джерел доказів у кримінальних провадженнях про кримінальні проступки.

Особливості проведення слідчих дій працівниками правоохоронних органів Північного регіону України при розслідуванні кримінальних правопорушень, вчинених при перетинанні державного (митного) кордону України.

Тема 9. Процесуальний порядок та умови проведення негласних слідчих (розшукових) дій.

Поняття негласних слідчих (розшукових) дій. Підстави проведення негласних слідчих (розшукових) дій. Розгляд клопотання про дозвіл на проведення негласної слідчої (розшукової) дії. Строк дії ухвали слідчого судді

про дозвіл на проведення негласної слідчої (розшукової) дії. Фіксація ходу і результатів негласних (розшукових) дій.

Проблемні питання застосування результатів оперативно-розшукової діяльності та негласних слідчих (розшукових) дій у кримінальному провадженні.

Загальні положення втручання у приватне спілкування. Аудіо-, відеоконтроль особи. Накладення арешту на кореспонденцію. Огляд і виїмка кореспонденції. Зняття інформації з транспортних телекомунікаційних мереж. Зняття інформації з електронних інформаційних систем.

Обстеження публічно недоступних місць, житла чи іншого володіння особи. Установлення місцезнаходження радіоелектронного засобу. Спостереження за особою, річчю або місцем.

Аудіо-, відеоконтроль місця. Контроль за вчиненням злочину. Виконання спеціального завдання з розкриття злочинної діяльності організованої групи чи злочинної організації. Засоби, що використовуються під час проведення негласних слідчих (розшукових) дій.

Негласне отримання зразків, необхідних для порівняльного дослідження.

Змістовий модуль 5. Зупинення та відновлення досудового розслідування. Оскарження рішень, дій чи бездіяльності під час досудового розслідування

Тема 10. Проблеми зупинення та відновлення досудового розслідування

Зупинення досудового слідства: поняття, підстави, умови та процесуальний порядок. Підстави та процесуальний порядок оголошення розшуку обвинуваченого.

Підстави та процесуальний порядок відновлення зупиненого досудового слідства, підстави для закриття зупиненого кримінального провадження.

Підстави та процесуальний порядок закінчення досудового слідства складанням обвинувального акта. Обвинувальний акт і реєстр матеріалів досудового розслідування, його форма, зміст і значення. Додатки до обвинувального акта.

Тема 11. Оскарження рішень, дій чи бездіяльності під час досудового розслідування

Рішення, дії чи бездіяльність слідчого, дізнавача або прокурора, які можуть бути оскаржені під час досудового розслідування, та право на оскарження. Строк подання скарги на рішення, дії чи бездіяльність слідчого, дізнавача чи прокурора, її повернення або відмова відкриття провадження. Правові наслідки подання скарги на рішення, дії чи бездіяльність слідчого, дізнавача чи прокурора під час досудового розслідування. Порядок розгляду скарг на рішення, дії чи бездіяльність слідчого, дізнавача чи прокурора під час досудового розслідування. Рішення слідчого судді за результатами розгляду скарг на рішення, дії чи бездіяльність слідчого, дізнавача чи прокурора під час досудового розслідування. Оскарження недотримання розумних строків.

Ухвали слідчого судді, які можуть бути оскаржені під час досудового розслідування. Порядок оскарження ухвал слідчого судді.

Рішення, дії чи бездіяльність прокурора, які можуть оскаржуватися слідчим або дізнавачем. Порядок оскарження рішень, дій чи бездіяльності

прокурора. Порядок вирішення скарги на рішення, дії чи бездіяльність прокурора.

Змістовий модуль 6. Завершальний етап досудового розслідування

Тема 12. Закриття кримінального провадження на стадії досудового розслідування

Форми закінчення досудового слідства. Підстави та процесуальний порядок закриття кримінального провадження. Реабілітуючі і нереабілітуючі підстави для закриття кримінального провадження. Постанова про закриття кримінального провадження, її форма, зміст і значення. Особливості закінчення дізнання.

Тема 13. Підстави та процесуальний порядок звільнення особи від кримінальної відповідальності

Підстави звільнення особи від кримінальної відповідальності. Загальні положення кримінального провадження під час звільнення особи від кримінальної відповідальності. Порядок звільнення від кримінальної відповідальності. Клопотання прокурора про звільнення від кримінальної відповідальності. Розгляд питання про звільнення від кримінальної відповідальності.

Тема 14. Обвинувальний акт як завершальний документ досудового розслідування

Підстави та процесуальний порядок закінчення досудового слідства складанням обвинувального акта. Обвинувальний акт і реєстр матеріалів досудового розслідування, його форма, зміст і значення. Додатки до обвинувального акта.

1.2 Структура навчальної дисципліни

№ п/п	Найменування розділів і тем	Лекції	Сем.	Сам. роб.
<i>Змістовий модуль 1. Теоретичні основи навчальної дисципліни «Актуальні проблеми досудового розслідування»</i>				
1	Національна модель досудового розслідування: загальні засади, проблеми	2	2	12/16
2	Організаційно-правові основи діяльності органів досудового розслідування. Гарантії законності кримінальної процесуальної діяльності на стадії досудового розслідування		2	12/14
Всього за 1 модуль		2	4	24/30
<i>Змістовий модуль 2. Форми та загальні положення досудового розслідування</i>				
3	Форми розслідування кримінальних проваджень: досудове слідство і дізнання. Особливості спеціального досудового розслідування кримінальних правопорушень. <i>Досудове розслідування щодо юридичної особи</i>	2/2	2	6/8
4	Характеристика загальних положень досудового розслідування	2/2	2/2	8/8
5	Періодизація досудового розслідування	2		6/8
Всього за 2 модуль		6/4	4/2	20/24
<i>Змістовий модуль 3. Проблеми застосування заходів забезпечення кримінального провадження на стадії досудового розслідування. Повідомлення особі про підозру</i>				
6	Заходи забезпечення кримінального провадження: поняття та підстави	2/2	2	11/24
7	Повідомлення про підозру	2	2	11/24
Всього за третій модуль		4/2	4	22/28
<i>Змістовий модуль 4. Процесуальний порядок та особливості проведення слідчих та негласних слідчих (розшукових) дій</i>				
8	Процесуальний порядок та умови проведення слідчих (розшукових) дій	2/2	2/2	11/12
9	Процесуальний порядок та умови проведення негласних слідчих (розшукових) дій	2	2	11/14
Всього за четвертий модуль		4/2	4/2	22/26
<i>Змістовий модуль 5. Зупинення та відновлення досудового розслідування. Оскарження рішень, дій чи бездіяльності під час досудового розслідування</i>				
10	Проблеми зупинення та відновлення досудового розслідування	2	2	12/14
11	Оскарження рішень, дій чи бездіяльності під час досудового розслідування	2		12/16
Всього за п'ятий модуль		4	2	24/30
<i>Змістовий модуль 6. Завершальний етап досудового розслідування</i>				
12	Закриття кримінального провадження на стадії досудового розслідування	2	2/2	6/8
13	Підстави та процесуальний порядок звільнення особи від кримінальної відповідальності	2	2	6/8
14	Обвинувальний акт як завершальний документ досудового розслідування	2/2	2/2	6/8
Всього за шостий модуль		6/2	6/8	18/24

Усього	26/10	24/8	30/162
--------	-------	------	--------

1.3 Методи поточного та підсумкового атестаційного контролю з дисципліни «Актуальні проблеми досудового розслідування»

1.3.1 Критерії оцінювання та розподіл балів, які здобувачі вищої освіти протягом семестру (таблиця розроблена на основі Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти)

1.3.2 Порядок поточного та проміжного оцінювання знань

У процесі поточного та проміжного контролю здійснюється перевірка засвоєння здобувачами вищої освіти програмного матеріалу, набуття ними вмінь та навичок щодо вирішення практичних ситуацій, здатності самостійного опрацювання окремих тем, публічного та письмового викладу конкретних питань дисципліни.

Об'єктами поточного контролю знань здобувачів вищої освіти є:

- систематичність та активність роботи на практичних заняттях;
- активна участь у дискусії та презентації матеріалу на практичних заняттях;
- виконання самостійних практичних завдань, зокрема, вирішення задач відповідно до встановленої методики, виконання тестових завдань;
- виконання завдань для самостійного опрацювання;
- участь у науково-пошуковій та творчій роботі;
- виконання контрольної роботи;

Порядок оцінювання самостійної роботи здобувачів вищої освіти.

Загальними критеріями, за якими здійснюється оцінювання самостійної роботи здобувачів вищої освіти, є: глибина і міцність знань, рівень мислення, вміння систематизувати знання за окремими темами, вміння робити обґрунтовані висновки, володіння категорійним апаратом, навички і прийоми виконання практичних завдань, вміння знаходити необхідну інформацію, здійснювати її систематизацію та обробку, самореалізація на практичних та практичних заняттях, а також самостійність та своєчасність здачі виконаних завдань викладачу, згідно з графіком освітнього процесу.

Максимально можливий бал за конкретним завданням ставить за умови відповідності виду самостійної роботи або усної відповіді всім зазначеним критеріям. Відсутність тієї або іншої складової знижує кількість балів.

Перелік завдань для самостійної роботи здобувачам вищої освіти (обов'язкових для виконання та за вибором здобувач вищої освіти), форми організації та звітності, терміни виконання та кількість балів, які можна отримати за виконання завдань, визначаються кафедрою під час розробки робочої навчальної програми дисципліни.

1.3.3 Критерії оцінювання та система балів, які здобувач вищої освіти може отримати за виконання певних видів робіт:

1) робота на практичних заняттях	до 50 балів;
1.1. відповідь на практичному занятті	до 20 балів;
1.2. реферати за два	до 10 балів;
1.3. тести	до 8 балів
1.4. практичні	до 8 балів
1.5. конспекти лекцій	до 4 балів
2) контрольна робота	до 10 балів;
3) 4) інші види робіт (наукова робота, творчі завдання, реферування, участь в олімпіадах та круглих столах)	до 10 балів;
Всього балів за 100 бальною шкалою	60 балів
7) Екзамен	до 40 балів;
Всього балів за 100 бальною шкалою	40 балів
Разом балів за 100 бальною шкалою	до 100 балів

1.3.4 Критерії оцінювання знань здобувачів вищої освіти

Відповідь на практичному занятті оцінюється у балах за наступними критеріями:

5 балів – здобувач вищої освіти у повному обсязі опрацював програмний матеріал (основну і додаткову літературу, джерела), має глибокі й міцні знання, упевнено оперує набутими знаннями, вміє аналізувати норми КПК, робить аргументовані висновки, може вільно висловлювати власні судження і переконливо їх аргументувати, здатний презентувати власне розуміння.

4 бали – здобувач вищої освіти вільно володіє навчальним матеріалом (опрацював основну і деяку частину додаткової літератури і джерел), узагальнює окремі факти і формулює нескладні висновки, обґрунтовує свої висновки конкретними фактами, вміє складати проекти процесуальних документів у сфері досудового розслідування.

3 бали – здобувач вищої освіти загалом самостійно відтворює програмний матеріал (на рівні підручника), може дати стисло характеристику питання, загалом правильно розуміє основні поняття досудового розслідування, але у викладеному матеріалі є істотні прогалини, є певні неточності як у матеріалі, так і у висновках, аргументація слабка.

1-2 бали – здобувач вищої освіти за допомогою викладача намагається відтворити матеріал, але відповідь неповна, в ній налічується багато неточностей, головний зміст матеріалу не розкрито.

0 балів – здобувач вищої освіти не готовий до практичного заняття або має лише приблизне уявлення про питання, що розглядається на занятті, може сказати два-три речення по суті питання, назвати деякі терміни, але не може їх пояснити, головний зміст матеріалу не розкрито.

Реферат оцінюється у балах за наступними критеріями.

Реферат – поширений тип письмової самостійної роботи з дисципліни, який демонструє поглиблене опрацювання відповідної теми. У процесі підготовки реферату здобувач вищої освіти накопичує знання, вміння та навички роботи з різними інформаційними джерелами, готується до написання бакалаврської роботи. Реферат є одним з основних типів індивідуальних завдань, який підводить їх до роботи підвищеної складності, з елементами науковості, що виконується під час навчання.

Презентація реферату проходить в аудиторії на практичному занятті, де розглядається дана тема, або може бути проведена індивідуально.

Критеріями оцінки змісту реферату є повнота висвітлення питання. Зрозумілість, наявність власної думки.

Кожен здобувач вищої освіти протягом семестру повинен підготувати один реферат на практичне заняття.

Виконання тестових завдань, вирішення практичних задач, оцінюється у балах за наступними критеріями.

Виконання тестових завдань

- 2 бали – точні відповіді на понад 90-95% тестових питань;
- 1,5 бали – точні відповіді на 70%-89% тестових питань;
- 1 бал – точні відповіді від 50% до 69 % тестових питань;
- 0,5 бали – здобувач вищої освіти дав відповідь на меншу кількість, ніж 50% питань і показав незадовільний рівень знань з теми.

Вирішення практичних задач

При вирішенні задач здобувач вищої освіти повинен вирішити задачу згідно нормами нормативно-правових актів, що регулюють дозвільну діяльність.

- 2 бали – точна відповідь та змістовне обґрунтування рішення;
- 1,5 бали – точна відповідь та недостатнє обґрунтування рішення;
- 1 бал – не зовсім точна відповідь та недостатнє обґрунтування рішення;
- 0,5 бали – здобувач вищої освіти намагався дати відповідь, але показав незадовільний рівень знань із теми, вміння орієнтуватися в тексті нормативного акту.

Презентація

Презентації – виступи перед аудиторією зі слайдами або іншими візуальними матеріалами, що використовуються для представлення певних досягнень, результатів роботи, звіту про виконання самостійних завдань тощо.

Презентації можуть бути як індивідуальними, наприклад виступ одного здобувач вищої освіти, так і колективними, тобто виступи двох та більше здобувач вищої освіти.

За виконання контрольної роботи здобувач вищої освіти можуть отримати max 10 балів.

Завдання (вирішення практичних задач) на контрольній роботі оцінюються таким чином.

5-4 балів – повна відповідь на питання;

3-4 балів – відповідь, яка позбавлена серйозних неточностей, але має окремі недоліки;

2-1 бали – неповна відповідь на запитання, в якій налічується не багато неточностей;

0 балів – неповна відповідь на запитання, в якій налічується багато неточностей, не достатнє володіння науковим апаратом.

Завдання (тестові) на контрольній роботі.

Правильність виконання тестових завдань залежить від кількості вибраних правильних відповідей:

- 5 балів – точні відповіді на понад 90-95% тестових питань;

- 4 бали – точні відповіді на 75%-89% тестових питань;

- 2-3 бали – точні відповіді від 55% до 74 % тестових питань;

- 1 бал – здобувач вищої освіти дав відповідь на меншу кількість, ніж 50% питань і показав незадовільний рівень знань програмних питань.

Виконання самостійної роботи (max 10 балів за два реферати).

Тема має бути розкрита на належному рівні. Робота повинна мати творчий характер, продемонструвати аналітичні навички здобувач вищої освіти, його вміння працювати з бібліографією тощо.

Написання самостійної роботи практикується в освітньому процесі з метою набуття здобувач вищої освіти необхідної професійної підготовки, формування навичок самостійного наукового пошуку, вивчення літератури по даній тематиці, аналіз різних точок зору, узагальнення матеріалу, формулювання висновків тощо.

Особливу увагу слід приділити оформленню науково-довідникового матеріалу, цитат та посилань на джерела.

Участь в олімпіадах, участь у науково-практичних конференціях, (max до 10 балів).

Екзамен.

Підсумковий контроль знань здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни здійснюється на підставі проведення заліку (max до 40 балів).

Екзаменаційні білети охоплюють всю програму дисципліни і передбачають визначення рівня знань та ступеня опанування здобувачами вищої освіти компетентностей.

Умовою допуску до екзамену є виконання всіх видів навчальної роботи передбачених даною робочою програмою.

Складання екзамену є обов'язковим елементом підсумкового контролю знань для здобувачів вищої освіти, які претендують на оцінку «добре» або «відмінно». Якщо здобувач вищої освіти виконав всі види робіт протягом семестру та набрав 60% підсумкової оцінки (тобто «задовільно»), то він, за бажанням, може залишити набрану кількість балів як підсумкову оцінку і не складати залік.

У випадку, якщо здобувач вищої освіти протягом семестру не виконав у повному обсязі передбачених робочою програмою навчальної дисципліни всіх видів навчальної роботи, має невідпрацьовані контролі роботи, завдання з самостійної дослідної роботи, невідпрацьовані практичні заняття тощо або не набрав мінімально необхідну кількість балів – 20 балів (тобто кількість балів, яка сумарно з максимально можливою кількістю балів, які здобувач вищої освіти може отримати під час семестрового контролю не дозволить отримати підсумкову оцінку «задовільно – E, 60 балів»), то він не допускається до складання заліку під час семестрового контролю, але має право ліквідувати академічну заборгованість у порядку передбаченому «Положенням про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Національного університету «Чернігівська політехніка»».

Для складання заліку існують білети. Білети складаються із двох питань.

Критерії:

- від 33 до 40 балів - відповідь повна і зміст відповіді студента повністю відповідає сутності поставленого запитання;
- від 24 до 32 балі - здобувач вищої освіти висвітлює всі питання без грубих помилок;
- від 17 до 24 балів - здобувач вищої освіти допускає грубі помилки і всі питання розкриті менш ніж на половину;
- не більше 16 балів - при нерозкриті хоча б одного завдання білету.

Повторне складання заліку з метою підвищення позитивної оцінки не дозволяється.

1.3.5 Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсової роботи	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
66-74	D	задовільно	
60-65	E		
0-59	FX	незадовільно	не зараховано

2 ТЕМАТИЧНІ ПЛАНИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Практичні заняття є ефективною формою організації навчання у вищому навчальному закладі, з якими органічно поєднуються лекції. Така форма заняття відіграє важливу роль у вивченні дисципліни «Актуальні проблеми досудового розслідування», оскільки:

- стимулює регулярне вивчення здобувачам вищої освіти першоджерел та іншої літератури, а також матеріалів лекційного курсу;
- закріплює знання, отримані здобувачам вищої освіти на лекції та під час самостійної роботи;
- дозволяє здобувачам вищої освіти перевірити правильність раніше отриманих знань, вичленувати в них найбільш важливе, істотне;
- формує навички самостійного мислення, усного виступу з теоретичних питань, привчаючи здобувачів вищої освіти вільно оперувати термінологією, основними поняттями і категоріями;
- дає можливість поєднати теоретичні знання із практичними навичками;
- надає можливість викладачу систематично контролювати рівень самостійної роботи здобувачів вищої освіти над першоджерелами, іншим навчальним матеріалом, ступінь їх уважності на лекціях.

Робота на практичному занятті включає:

- усні опитування здобувачів вищої освіти, обговорення питань передбачених планом практичних занять;
- коротке письмове опитування здобувачів вищої освіти з основних питань теми та вирішення тестових завдань;
- обговорення доповідей з питань, що пропонуються для самостійного вивчення здобувачам вищої освіти.

Семінарське заняття 1. Національна модель досудового розслідування: загальні засади, проблеми

План

1. Загальнотеоретичні основи методів досудового розслідування кримінальних правопорушень
2. Місце досудового розслідування у системі стадій кримінального провадження.
3. Дія засад кримінального провадження на стадії досудового розслідування

Теми рефератів (есе)

1. Проблеми забезпечення верховенства права в умовах становлення процесуальної форми дізнання щодо кримінальних проступків.
2. Проблеми забезпечення верховенства права під час проведення спеціального досудового розслідування
3. «Розумність» строків у кримінальному процесі України та практиці Європейського суду з прав людини.

4. Гарантії законності кримінальної процесуальної діяльності на стадії досудового розслідування

5. Роль правової думки у формуванні функціональної моделі органів досудового розслідування.

6. Особливості реалізації принципів кримінального процесу на стадії досудового розслідування.

Рекомендована література

1. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод 1950 р. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_004.

2. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 р. № 4651-VI. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>.

3. Про прокуратуру: Закон України від 14.10.2014 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18#Text>.

4. Про Службу безпеки України: Закон України від 25.03.1992 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-12#Text>.

5. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 02.06.2016 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text>

6. Про Бюро економічної безпеки України: Закон України від 28.01.2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1150-20#Text>.

7. Про Державне бюро розслідувань: Закон України від 12.11.2015 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-19#Text>.

8. Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів: Закон України від 23.12.1993 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3781-12#Text>.

9. Про Вищий антикорупційний суд: Закон України від 07.06.2018 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2447-19#Text>.

10. Положення про Єдиний реєстр досудових розслідувань, порядок його формування та ведення: затв. Наказом Генерального прокурора від 30.06.2020 р. № 298. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0298905-20#Text>.

11. Положення про організацію діяльності підрозділів дізнання органів Національної поліції України: затв. Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 20.05.2020 р. № 405. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0491-20#Text>.

12. Положення про слідчі підрозділи Національної поліції України: затв. Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 06.07.2017 р. № 570. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0918-17#Text>.

13. Порядок ведення єдиного обліку в органах (підрозділах) поліції заяв і повідомлень про кримінальні правопорушення та інші події: затв. Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 08 лютого 2019 р. № 100. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0223-19>.

14. Порядок взаємодії при розгляді звернень органів, що здійснюють досудове розслідування, прокуратури та виконанні запитів іноземних держав щодо виявлення та розшуку активів: затв. Наказом Національного агентства України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів, Національного антикорупційного бюро України,

Генеральної прокуратури України, Служби безпеки України, Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства фінансів України від 20.10.2017 р. № 115/197-о/297/586/869/857. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1342-17#Text>.

15.Порядок застосування електронних засобів контролю: затв. Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 08.06.2017 р. № 480. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0860-17#Text>.

16.Порядок зберігання речових доказів стороною обвинувачення, їх реалізації, технологічної переробки, знищення, здійснення витрат, пов'язаних з їх зберіганням і пересиланням, схоронності тимчасово вилученого майна під час кримінального провадження: затв. Постановою Кабінету Міністрів України від 19.11.2012 р. № 1104. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1104-2012-п#Text>.

17.. Інструкція з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України в запобіганні кримінальним правопорушенням, їх виявленні та розслідуванні: затв. Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 07.07.2017 р. № 575. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0937-17#Text>.

18.Інструкція з організації обліку та руху кримінальних проваджень в органах досудового розслідування Національної поліції України: затв. Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 14.04.2016 р. № 296. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0884-16#Text>.

19.Інструкція з організації реагування на заяви і повідомлення про кримінальні, адміністративні правопорушення або події та оперативного інформування в органах (підрозділах) Національної поліції України: затв. Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 27 квітня 2020 р. № 357. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0443-20#Text>.

20.Інструкція про заходи щодо дотримання вимог законодавства при затриманні без ухвали слідчого судді, суду осіб, підозрюваних у вчиненні злочину, та обранні стосовно підозрюваних запобіжного заходу – тримання під вартою під час досудового розслідування: затв. Наказом Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства юстиції України від 01 жовтня 2018 р. № 806/3105/5. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1190-18>.

21.Інструкція про організацію проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні: затв. Наказом Генеральної прокуратури України, Міністерства внутрішніх справ України, Служби безпеки України, Адміністрації Державної прикордонної служби України, Міністерства фінансів України, Міністерства юстиції України від 16.11.2012 р. № 114/1042/516/1199/936/1687/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0114900-12#Text>.

22.Інструкція про порядок виконання органами Національної поліції ухвал слідчого судді, суду про обрання запобіжного заходу у вигляді домашнього арешту та про зміну раніше обраного запобіжного заходу на запобіжний захід у вигляді домашнього арешту: затв. Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 13.07.2016 р. № 654. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1087-16>.

23. Інструкція про порядок використання поліграфів у Національній поліції України: затв. Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 13.11.2017 р. № 920. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1472-17>

24. Інструкція про порядок залучення працівників органів досудового розслідування поліції та Експертної служби Міністерства внутрішніх справ України як спеціалістів для участі в проведенні огляду місця події: затв. Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 03.11.2015 р. № 1339. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1392-15#Text>.

25. Інструкція про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень і Науково-методичні рекомендації з питань підготовки та призначення судових експертиз та експертних досліджень: затв. Наказом Міністерства юстиції України від 08.10.1998 р. № 53/5 (у редакції наказу Міністерства юстиції України від 26.12.2012 р. № 1950/5). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0705-98#Text>.

Семінарське заняття 2. Організаційно-правові основи діяльності органів досудового розслідування. Гарантії законності кримінальної процесуальної діяльності на стадії досудового розслідування

План

1. Досудове розслідування: поняття, значення та завдання.
2. Правова основа діяльності підрозділів досудового розслідування.
3. Організаційна структура та керівництво підрозділами досудового розслідування.
4. Завдання та функції підрозділів досудового розслідування.

Теми рефератів (есе)

1. Генезис досудового розслідування в Україні.
2. Органи досудового розслідування в Україні: правова основа, принципи діяльності, структура, завдання, основні функції.
3. Місце проведення досудового розслідування.
4. Питання відшкодування державою шкоди, завданої слідчим, дізнавачем у порядку ч.2 ст.130 КПК.
5. Застосування поліграфа на досудовому розслідуванні.
6. Забезпечення прав та законних інтересів особи в умовах «діджиталізації» кримінального провадження.

Практичні завдання

Вирішіть практичну ситуацію 1. Під час провадження досудового розслідування в кримінальному провадженні за підозрою громадянина Петрененка за ч. 2 ст. 143 КК України виникла необхідність вчинення окремих слідчих дій на території Білорусі і Російської Федерації. У зв'язку з цим слідчий склав окремі доручення про проведення цих дій і надіслав їх у відповідні слідчі органи вищевказаних держав. При цьому він просив в окремих дорученнях, щоб слідчі дії проводилися за процесуальним законом (КПК) України.

За яких умов можливе надіслання окремих доручень в інші держави та виконання на їх території слідчих дій слідчими інших держав? Яким кримінальним процесуальним законом мають керуватися слідчі органи під час виконання взаємних доручень? Чи зміниться ситуація у випадку, коли слідчий, який проводив слідство у справі Петрененка, сам виїде у вказані держави для проведення певних слідчих дій?

Вирішіть практичну ситуацію 2. Під час повідомлення Федіку Ф. про підозру у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 186 КК України, він відмовився від захисника, мотивуючи це тим, що він є студентом юридичного факультету шостого курсу заочної форми навчання і може сам успішно здійснювати свій захист. Проте після закінчення досудового розслідування і оголошення йому про це, підозрюваний заявив клопотання про участь у справі як захисника адвоката Гикавки Г. Це клопотання слідчий відхилив, мотивуючи тим, що підозрюваний раніше відмовився від участі в провадженні захисника.

Чи було забезпечено право на захист? Якою нормою воно врегульоване? Розкрийте структуру цієї норми.

Вирішіть практичну ситуацію 3.

1. Проаналізуйте наведену у фабулі ситуацію та визначіть попередню кваліфікацію.

2. За наведеною фабулою складіть алгоритм початкових (невідкладних) дій слідчого та план розслідування кримінального провадження.

Відповідь обґрунтуйте з посиланням на нормативно-правові акти.

Фабула: 30 червня 2021 р. під час патрулювання на станції «Чернігів - пасажирський» співробітниками поліції був затриманий Карнеєв О.М., у валізі котрого було виявлено 10 кг подрібненої сировини рослинного походження й 25 пістолетних патронів калібру 9 мм. Зазначені предмети у Карнеєва О.М. вилучили.

Попереднім дослідженням рослинної сировини визначено, що вона є маковою соломкою. Її, як розповів Карнеєв, він придбав в Одесі для особистого споживання, наявність же патронів пояснити не зміг. За даним фактом було розпочато розслідування, а Карнеєва О.М. затримано.

Розслідуванням встановлено, що Карнеєв працює інженером житлово-експлуатаційного управління, розташованого на 1-му поверсі будинку 20 по пр. Миру, займає службовий кабінет № 3, а проживає у кв.3, будинку 45 по вул. Г.Полуботка у м.Чернігові.

Рекомендована література

1. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод 1950 р.
URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_004.

2. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 р. № 4651-VI.
URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>.

3. Про прокуратуру: Закон України від 14.10.2014 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18#Text>.
4. Про Службу безпеки України: Закон України від 25.03.1992 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-12#Text>.
5. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 02.06.2016 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text>
6. Про Бюро економічної безпеки України: Закон України від 28.01.2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1150-20#Text>.
7. Про Державне бюро розслідувань: Закон України від 12.11.2015 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-19#Text>.
8. Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів: Закон України від 23.12.1993 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3781-12#Text>.
9. Про Вищий антикорупційний суд: Закон України від 07.06.2018 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2447-19#Text>.
10. Положення про Єдиний реєстр досудових розслідувань, порядок його формування та ведення: затв. Наказом Генерального прокурора від 30.06.2020 р. № 298. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0298905-20#Text>.
11. Положення про організацію діяльності підрозділів дізнання органів Національної поліції України: затв. Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 20.05.2020 р. № 405. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0491-20#Text>.
12. Положення про слідчі підрозділи Національної поліції України: затв. Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 06.07.2017 р. № 570. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0918-17#Text>.
13. Порядок ведення єдиного обліку в органах (підрозділах) поліції заяв і повідомлень про кримінальні правопорушення та інші події: затв. Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 08 лютого 2019 р. № 100. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0223-19>.
14. Порядок взаємодії при розгляді звернень органів, що здійснюють досудове розслідування, прокуратури та виконанні запитів іноземних держав щодо виявлення та розшуку активів: затв. Наказом Національного агентства України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів, Національного антикорупційного бюро України, Генеральної прокуратури України, Служби безпеки України, Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства фінансів України від 20.10.2017 р. № 115/197-о/297/586/869/857. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1342-17#Text>.
15. Порядок застосування електронних засобів контролю: затв. Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 08.06.2017 р. № 480. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0860-17#Text>.
16. Порядок зберігання речових доказів стороною обвинувачення, їх реалізації, технологічної переробки, знищення, здійснення витрат, пов'язаних з їх зберіганням і пересиланням, схоронності тимчасово вилученого майна під час кримінального провадження: затв. Постановою Кабінету Міністрів України від 19.11.2012 р. № 1104. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1104-2012-п#Text>.

17. Інструкція з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України в запобіганні кримінальним правопорушенням, їх виявленні та розслідуванні: затв. Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 07.07.2017 р. № 575. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0937-17#Text>.

18. Інструкція з організації обліку та руху кримінальних проваджень в органах досудового розслідування Національної поліції України: затв. Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 14.04.2016 р. № 296. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0884-16#Text>.

19. Інструкція з організації реагування на заяви і повідомлення про кримінальні, адміністративні правопорушення або події та оперативного інформування в органах (підрозділах) Національної поліції України: затв. Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 27 квітня 2020 р. № 357. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0443-20#Text>.

20. Інструкція про заходи щодо дотримання вимог законодавства при затриманні без ухвали слідчого судді, суду осіб, підозрюваних у вчиненні злочину, та обранні стосовно підозрюваних запобіжного заходу – тримання під вартою під час досудового розслідування: затв. Наказом Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства юстиції України від 01 жовтня 2018 р. № 806/3105/5. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1190-18>.

21. Інструкція про організацію проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні: затв. Наказом Генеральної прокуратури України, Міністерства внутрішніх справ України, Служби безпеки України, Адміністрації Державної прикордонної служби України, Міністерства фінансів України, Міністерства юстиції України від 16.11.2012 р. № 114/1042/516/1199/936/1687/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0114900-12#Text>.

22. Інструкція про порядок виконання органами Національної поліції ухвал слідчого судді, суду про обрання запобіжного заходу у вигляді домашнього арешту та про зміну раніше обраного запобіжного заходу на запобіжний захід у вигляді домашнього арешту: затв. Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 13.07.2016 р. № 654. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1087-16>.

23. Інструкція про порядок використання поліграфів у Національній поліції України: затв. Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 13.11.2017 р. № 920. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1472-17>

24. Інструкція про порядок залучення працівників органів досудового розслідування поліції та Експертної служби Міністерства внутрішніх справ України як спеціалістів для участі в проведенні огляду місця події: затв. Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 03.11.2015 р. № 1339. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1392-15#Text>.

25. Інструкція про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень і Науково-методичні рекомендації з питань підготовки та призначення судових експертиз та експертних досліджень: затв. Наказом Міністерства юстиції України від 08.10.1998 р. № 53/5 (у редакції наказу

Міністерства юстиції України від 26.12.2012 р. № 1950/5). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0705-98#Text>.

26. Вапнярчук В. В. Теорія і практика кримінального процесуального доказування : монографія. Харків : Юрайт, 2017. 408 с.

27. Вегера-Іжевська І. В. Забезпечення права на недоторканність житла чи іншого володіння особи в кримінальному провадженні : монографія. Харків : Право, 2019. 232 с.

28. Використання практики Європейського суду з прав людини у кримінальному провадженні : навчально-практичний компендіум / за ред. І. В. Гловюк, М. М. Стоянова, В. А. Завтура. Одеса : Вид. дім «Гельветика», 2020. 420 с.

29. Діяльність прокурора в особливий період : навчальний посібник / за ред. М. С. Туркота, О. В. Єні, Г. О. Ганової та ін. Київ : Національна академія прокуратури України, 2019. 416 с.

30. Дрозд В. Г. Правове регулювання досудового розслідування: проблеми теорії та практики : монографія. Одеса : Вид. дім «Гельветика», 2018. 448 с.

31. Забезпечення прав, свобод і законних інтересів особи на стадії досудового розслідування : монографія / В. Г. Дрозд, А. В. Пономаренко, С. Є. Абламський та ін. Херсон : Вид. дім «Гельветика», 2019. 498 с.

32. Кримінальний процес : підручник / за заг. ред. О. В. Капліної, О. Г. Шило. Харків : Право, 2018. 584 с.

33. Макбрайд Д. Європейська конвенція з прав людини та кримінальний процес. 2-е вид. Вид-во «Рада Європи», 2019. 576 с.

34. Нор В. Т., Крикливець Д. Є. Реалізація засади змагальності під час розгляду скарг слідчим суддею. Львів : ТзОВ «Колір ПРО», 2017. 376 с.

35. Чорноусько М. В. Здійснення прокурором процесуального керівництва досудовим розслідуванням: теорія та практика : монографія. Київ : Алерта, 2017. 294 с.

Семінарське заняття 3. Форми розслідування кримінальних проваджень: досудове слідство і дізнання. Особливості спеціального досудового розслідування кримінальних правопорушень. Досудове розслідування щодо юридичної особи

План

1. Форми досудового розслідування: досудове слідство і дізнання.
2. Особливості досудового розслідування кримінальних проступків.
3. Досудове розслідування щодо юридичної особи .

Теми рефератів (есе)

1. Становлення і розвиток дізнання як форми досудового розслідування.
2. Щодо запровадження європейських стандартів забезпечення прав і свобод людини у судово-експертній діяльності
3. Удосконалення нормативного регулювання особливостей досудового розслідування кримінальних проступків.

4. Особливості спеціального досудового розслідування кримінальних правопорушень.

5. Діяльність оперативних підрозділів у кримінальному процесі: проблемні питання та шляхи їх вирішення.

Практичні завдання

Вирішіть практичну ситуацію 1. Ніконов Н.Н. був затриманий за вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ч.1 ст.248 КК України працівниками правоохоронних органів. При затриманні були вилучені предмети, документи, які стосувалися даної події.

Чи правомірні дії правоохоронців? Які невідкладні та подільші дії слід вчинити при розслідуванні даного виду правопорушення. Відповідь обґрунтуйте.

Вирішіть практичну ситуацію 2. Іваненко І.І. вчинив кримінальне правопорушення, передбачене ст.116 КК України, про що йому було повідомлено про підозру та обрано запобіжний захід у вигляді домашнього арешту. В ході проведення розслідування слідчому встановив факт, що Іваненко І.І. залишив своє місцезнаходження та зник в невідомому напрямку.

Які дії повинні бути вчинені слідчим? Опишіть поступовість заходів, які повинні бути вжиті та в якій послідовності.

Вирішіть практичну ситуацію 3. Дізнавач розслідував кримінальне правопорушення, передбачене ч. 1 ст. 154 КК України. В ході проведення досудового розслідування встановлені всі обставини, що входять до предмету доказування. Матеріали були передані прокурору, який здійснюючи нагляд не виявив достатніх даних, які б вказували на характер та розмір шкоди.

Які обставини підлягають доказуванню щодо розслідування відповідного виду кримінального правопорушення? Яке рішення слід прийняти прокурору?

Вирішіть практичну ситуацію 4. Статусенко С.С. було повідомлено про підозру за ч.2 ст.209 КК України. Досудовим слідством було встановлено, що Статусенко С.С., користуючись своїми повноваженнями діяв на підставі довіреності вчиняв відповідні дії внаслідок чого компанія «Зона» отримала від таких дій неправомірну вигоду в великих розмірах.

Опишіть алгоритм дій слідчого за вищеповисаних обставин.

З якого моменту юридична особа вважається такою, щодо якої здійснюється провадження. Хто може захищати та представляти інтереси такої юридичної особи? Коли і які стосовно юридичної особи можуть бути застосовані заходи кримінально-правового характеру?

Вирішіть практичну ситуацію 5. Усик Н.Н. вчинив кримінальне правопорушення, передбачене ч. 1 ст. 144 (Насильницьке донорство), про що йому офіційно було повідомлено та обрано щодо нього запобіжний захід у вигляді застави.

Проаналізуйте ситуацію. Охарактеризуйте джерела доказів по даному виду кримінального правопорушення. Який строк та порядок закінчення розслідування відповідного кримінального правопорушення встановлений законом?

Вирішіть практичну ситуацію 6. До поліції звернувся з усною заявою про вчинене кримінальне правопорушення Кальченко С.П., 1975 року народження, який проживає сам в однокімнатній квартирі і повідомив, що, прийшовши сьогодні додому після роботи, він виявив відкритими вхідні двері квартири, а також відсутність ряду речей, які йому належать, зокрема, шкіряної куртки та наручного годинника “Casio”, а також грошей у сумі 5500 грн. Хто міг вчинити цей злочин він не знає і нікого не підозрює. Заява Кальченка С.П. про вчинене кримінальне правопорушення була прийнята та зареєстрована. Проведеним оглядом місця події було встановлено, що невідомі проникли до квартири шляхом зламу замку вхідних дверей. З місця події були вилучені відбитки пальців рук, серцевина замку зі слідами зламу Цього ж дня до поліції звернулася Мельничук О.В. (матір Кальченка С.П.) із заявою про визнання її потерпілою у цьому кримінальному провадженні, зважаючи на те, що її син має багато роботи, часто виїжджає у закордонні відрядження і вона хоче відстоювати його інтереси у процесі.

Завдання: Які дії повинна здійснити службова особа, уповноважена на прийняття та реєстрацію заяв і повідомлень про кримінальні правопорушення, до якої звернувся Кальченко С.П.?

Які подальші дії та процесуальні рішення мають бути здійснені у цьому кримінальному провадженні?

Як вирішити заяву Мельничук О.В. (матері Кальченка С.П.)?

За умовами ситуації також потрібно:

- 1) скласти протокол прийняття заяви про вчинене кримінальне правопорушення;
- 2) скласти довідку потерпілому про прийняття та реєстрацію заяви; 3) скласти протокол огляду місця події;
- 4) внести відомості до Єдиного реєстру досудових розслідувань;
- 5) скласти повідомлення прокуророві про початок досудового розслідування;
- 6) скласти і вручити потерпілому пам’ятку про його процесуальні права та обов’язки;
- 7) процесуально оформити вирішення заяви Мельничук О.В. (матері Кальченка С.П.).

Рекомендована література

1. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод 1950 р. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_004.
2. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 р. № 4651-VI. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>.
3. Про прокуратуру: Закон України від 14.10.2014 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18#Text>.

4. Про Службу безпеки України: Закон України від 25.03.1992 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-12#Text>.

5. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 02.06.2016 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text>

6. Про Бюро економічної безпеки України: Закон України від 28.01.2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1150-20#Text>.

7. Про Державне бюро розслідувань: Закон України від 12.11.2015 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-19#Text>.

8. Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів: Закон України від 23.12.1993 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3781-12#Text>.

9. Про Вищий антикорупційний суд: Закон України від 07.06.2018 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2447-19#Text>.

10. Положення про Єдиний реєстр досудових розслідувань, порядок його формування та ведення: затв. Наказом Генерального прокурора від 30.06.2020 р. № 298. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0298905-20#Text>.

11. Положення про організацію діяльності підрозділів дізнання органів Національної поліції України: затв. Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 20.05.2020 р. № 405. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0491-20#Text>.

12. Положення про слідчі підрозділи Національної поліції України: затв. Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 06.07.2017 р. № 570. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0918-17#Text>.

13. Порядок ведення єдиного обліку в органах (підрозділах) поліції заяв і повідомлень про кримінальні правопорушення та інші події: затв. Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 08 лютого 2019 р. № 100. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0223-19>.

14. Порядок взаємодії при розгляді звернень органів, що здійснюють досудове розслідування, прокуратури та виконанні запитів іноземних держав щодо виявлення та розшуку активів: затв. Наказом Національного агентства України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів, Національного антикорупційного бюро України, Генеральної прокуратури України, Служби безпеки України, Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства фінансів України від 20.10.2017 р. № 115/197-о/297/586/869/857. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1342-17#Text>.

15. Порядок застосування електронних засобів контролю: затв. Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 08.06.2017 р. № 480. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0860-17#Text>.

16. Порядок зберігання речових доказів стороною обвинувачення, їх реалізації, технологічної переробки, знищення, здійснення витрат, пов'язаних з їх зберіганням і пересиланням, схоронності тимчасово вилученого майна під час кримінального провадження: затв. Постановою Кабінету Міністрів України від 19.11.2012 р. № 1104. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1104-2012-п#Text>.

17. Інструкція з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України в запобіганні

кримінальним правопорушенням, їх виявленні та розслідуванні: затв. Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 07.07.2017 р. № 575. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0937-17#Text>.

18. Інструкція з організації обліку та руху кримінальних проваджень в органах досудового розслідування Національної поліції України: затв. Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 14.04.2016 р. № 296. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0884-16#Text>.

19. Інструкція з організації реагування на заяви і повідомлення про кримінальні, адміністративні правопорушення або події та оперативного інформування в органах (підрозділах) Національної поліції України: затв. Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 27 квітня 2020 р. № 357. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0443-20#Text>.

20. Інструкція про заходи щодо дотримання вимог законодавства при затриманні без ухвали слідчого судді, суду осіб, підозрюваних у вчиненні злочину, та обранні стосовно підозрюваних запобіжного заходу – тримання під вартою під час досудового розслідування: затв. Наказом Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства юстиції України від 01 жовтня 2018 р. № 806/3105/5. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1190-18>.

21. Інструкція про організацію проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні: затв. Наказом Генеральної прокуратури України, Міністерства внутрішніх справ України, Служби безпеки України, Адміністрації Державної прикордонної служби України, Міністерства фінансів України, Міністерства юстиції України від 16.11.2012 р. № 114/1042/516/1199/936/1687/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0114900-12#Text>.

22. Інструкція про порядок виконання органами Національної поліції ухвал слідчого судді, суду про обрання запобіжного заходу у вигляді домашнього арешту та про зміну раніше обраного запобіжного заходу на запобіжний захід у вигляді домашнього арешту: затв. Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 13.07.2016 р. № 654. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1087-16>.

23. Інструкція про порядок використання поліграфів у Національній поліції України: затв. Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 13.11.2017 р. № 920. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1472-17>

24. Інструкція про порядок залучення працівників органів досудового розслідування поліції та Експертної служби Міністерства внутрішніх справ України як спеціалістів для участі в проведенні огляду місця події: затв. Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 03.11.2015 р. № 1339. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1392-15#Text>.

25. Інструкція про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень і Науково-методичні рекомендації з питань підготовки та призначення судових експертиз та експертних досліджень: затв. Наказом Міністерства юстиції України від 08.10.1998 р. № 53/5 (у редакції наказу Міністерства юстиції України від 26.12.2012 р. № 1950/5). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0705-98#Text>.

26. Вапнярчук В. В. Теорія і практика кримінального процесуального доказування : монографія. Харків : Юрайт, 2017. 408 с.
27. Вегера-Іжевська І. В. Забезпечення права на недоторканність житла чи іншого володіння особи в кримінальному провадженні : монографія. Харків : Право, 2019. 232 с.
28. Використання практики Європейського суду з прав людини у кримінальному провадженні : навчально-практичний компендіум / за ред. І. В. Гловюк, М. М. Стоянова, В. А. Завтура. Одеса : Вид. дім «Гельветика», 2020. 420 с.
29. Діяльність прокурора в особливий період : навчальний посібник / за ред. М. С. Туркота, О. В. Єні, Г. О. Ганової та ін. Київ : Національна академія прокуратури України, 2019. 416 с.
30. Дрозд В. Г. Правове регулювання досудового розслідування: проблеми теорії та практики : монографія. Одеса : Вид. дім «Гельветика», 2018. 448 с.
31. Забезпечення прав, свобод і законних інтересів особи на стадії досудового розслідування : монографія / В. Г. Дрозд, А. В. Пономаренко, С. Є. Абламський та ін. Херсон : Вид. дім «Гельветика», 2019. 498 с.
32. Кримінальний процес : підручник / за заг. ред. О. В. Капліної, О. Г. Шило. Харків : Право, 2018. 584 с.
33. Макбрайд Д. Європейська конвенція з прав людини та кримінальний процес. 2-е вид. Вид-во «Рада Європи», 2019. 576 с.
34. Нор В. Т., Крикливець Д. Є. Реалізація засади змагальності під час розгляду скарг слідчим суддею. Львів : ТзОВ «Колір ПРО», 2017. 376 с.
35. Чорноусько М. В. Здійснення прокурором процесуального керівництва досудовим розслідуванням: теорія та практика : монографія. Київ : Алерта, 2017. 294 с.

Семінарське заняття 4. Загальні положення досудового розслідування

План

1. Історія розвитку нормативної регламентації загальних положень досудового розслідування
2. Застосування заходів процесуального примусу у стадії досудового розслідування.
  3. Процесуальний статус слідчого.
  4. Готовність до інноваційної діяльності в контексті професійної підготовки слідчих.
  5. Процесуальний статус дізнавача.
  6. Процесуальний статус детектива: порівняльно-правовий аспект національного і зарубіжного законодавства.
  7. Процесуальні форми, принципи та правові основи взаємодії слідчого, з працівником оперативного підрозділу та експерта.
  8. Судовий контроль і нагляд прокурора за дотриманням законів при проведенні досудового розслідування
8. Залучення громадськості при розкритті і розслідуванні злочинів.

9. Виявлення причин та умов, які сприяли вчиненню злочину, та вжиття заходів до їх усунення.

Практичні завдання

Вирішіть практичну ситуацію 1. Протягом квітня 2021 року на території Дарницького, Деснянського, Подільського та Оболонського районів м. Києва у малолюдних місцях були виявлені окремі частини тіла людини, зокрема, кінцівки, верхня та нижня частини тулуба чоловіка, віком приблизно 40–50 років.

Яким органом повинно здійснюватися досудове розслідування у такій ситуації?

Хто вирішує спори про місце проведення досудового розслідування?

Вирішіть практичну ситуацію 2. 20-річні Шамко Ш. і Киричук К. та 16-річний Гуцу Г. протягом трьох місяців спільно вчинили ряд крадіжок особистого майна громадян з проникненням у житло в містах Чернівці, Івано-Франківськ і Київ. Під час чергової крадіжки в Києві вбили господаря квартири, який раптово повернувся додому. У Львові, при спробі винести викрадене з квартири, їх було затримано.

Де слід зосередити розслідування злочинних дій цих осіб?

Вирішіть практичну ситуацію 3. 17 вересня 2021 р. з кримінальної справи за підозрою Шані О., Курасова К. і Назарова Н., провадження по якій розпочалося 29 серпня 2021р., виділено в окреме провадження справу щодо неповнолітнього Назарова.

З якого моменту слід обчислювати строк досудового розслідування по виділеній кримінальній справі?

Вирішіть практичну ситуацію 4. При розслідування кримінальної справи за підозрою Ярошенка О.В. у вчиненні квартирних крадіжок було встановлено, що Ярошенко О.В. діяв не сам, а входив до складу злочинної групи з п'яти чоловік, яка вчинила десятки подібних та інших злочинів на території різних населених пунктів України.

Слідчий звернувся до керівника органу досудового розслідування з проханням вирішити питання про створення слідчої групи.

Хто і як це має зробити?

Вирішіть практичну ситуацію 5. Мандрик М., Крохмалюк К. і Жигунов Ж. були затримані під час спроби вивезти з м'ясокомбінату 123 кг м'яса. Начальник позавідомчої охорони з участю понятих провів огляд машини, в якій вказані особи намагалися вивезти крадене м'ясо з підприємства, обшукав кожного з них і допитав. Вжиті заходи були зафіксовані в протоколах огляду місця події, обшуку і допиту.

1. Чи є начальник позавідомчої охорони підприємства органом розслідування?

2. Дайте оцінку діям начальника позавідомчої охорони.

3. Яке процесуальне значення мають складені ним документи?

Вирішіть практичну ситуацію 6. Під час проведення кримінального провадження Личаківським відділом поліції м. Львова у справі про крадіжку речей з квартири громадянина Вовка С. І. (ч. 3 32ро. 185 КК) було встановлено, що злочин вчинили неповнолітні Братусь і Федорчак. Через 15 діб із часу початку провадження матеріали були передані безпосередньо до слідчого Личаківського райвідділу Нацполіції. Через два дні до начальника цього райвідділу з'явився з повинною неповнолітній Заремба К. і заявив, що він також брав участь у крадіжці. Начальник райвідділу дав розпорядження працівнику оперативного підрозділу карного розшуку негайно допитати Зарембу К. як підозрюваного. Після допиту, на якому Заремба К. розповів обставини вчинення злочину і повідомив, де міститься частина викрадених речей, оперуповноважений провів їх виїмку. Протоколи затримання Заремби К., його допиту та виїмки речей були направлені слідчому для приєднання до справи. Проте слідчий відмовився прийняти ці документи і повернув їх начальнику райвідділу. В супровідному листі радив йому розпочати провадження за фактом вчинення злочину Зарембою К., провести відповідні дії і лише після повідомлення йому про підозру надіслати справу до слідчого відділення для об'єднання зі справою про обвинувачення Братуся Б. і Федорчака Ф.

Дайте правову оцінку відповідним діям.

Вирішіть практичну ситуацію 7. У складі групи осіб, підозрюваних за ч. 2 ст. 185 та 32ро. 189 КК України, був менгрел (народність на Закавказзі) Ахметілі А., який не володів українською мовою, погано володів російською. Слідчий домовився з Ахметілі А., що допит щодо нього вестиме грузинською мовою, яку і слідчий, і підозрюваний знають добре, але запис показань у протоколі вестиметься російською мовою. Після закінчення допиту і складення протоколу слідчий зробив його усний переклад грузинською мовою й підозрюваний підписав протокол.

1. Дайте оцінку діям слідчого.

2. Які принципи кримінального процесу України реалізуються під час проведення досудового розслідування?

Вирішіть практичну ситуацію 8. Личаківський районний суд м. Львова, розглянувши кримінальну справу про обвинувачення Радченка Р. за ч. 5 ст. 191 КК України, засудив його до 10 років позбавлення волі з конфіскацією всього належного йому майна. Для виконання вироку в частині конфіскації майна державний виконавець Тюкалов Т. разом з дільничним інспектором поліції Соколюком С. і практикантом Климківим К., що навчається на юридичному факультеті, прибули на 32роц. Пропелерну, де розміщені на праві особистої власності Радченка Р. будинок, автомашина «Лада» та інше майно.

Дружина засудженого Радченка Р. разом зі своїм братом Лазаренком Л. вчинила опір державному виконавцю: не давала перевірити наявність описаного

майна; розірвала акт опису майна; ображала його. Коли дільничний інспектор Соколюк С. попередив Радченко Р. і Лазаренка Л. про недопустимість їх дій, то вони накинулися на нього, зірвали погони, подряпали обличчя, ображали непристойними словами. Дільничний інспектор заявив, що Радченко Р. і Лазаренко Л. вчинили злочин, і він негайно приступає до огляду місця події. Тюкалова Т. і Климківа К. він запросив як понятих. У результаті проведених дій був складений протокол, який підписали Соколюк С., Тюкалов Т. і Климків К. Радченко Р. і Лазаренко Л. підписати цей документ відмовилися. На підставі цього протоколу начальник відділу Нацполіції розпочав провадження за ознаками злочину, передбаченого 33ро. 342 КК України, за фактом вчинення опору представникам влади.

Оцініть ситуацію з точки зору дотримання закону

Рекомендована література

1. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод 1950 р.
URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_004.
2. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 р. № 4651-VI. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>.
3. Про прокуратуру: Закон України від 14.10.2014 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18#Text>.
4. Про Службу безпеки України: Закон України від 25.03.1992 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-12#Text>.
5. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 02.06.2016 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text>
6. Про Бюро економічної безпеки України: Закон України від 28.01.2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1150-20#Text>.
7. Про Державне бюро розслідувань: Закон України від 12.11.2015 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-19#Text>.
8. Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів: Закон України від 23.12.1993 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3781-12#Text>.
9. Про Вищий антикорупційний суд: Закон України від 07.06.2018 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2447-19#Text>.
10. Положення про Єдиний реєстр досудових розслідувань, порядок його формування та ведення: затв. Наказом Генерального прокурора від 30.06.2020 р. № 298. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0298905-20#Text>.
11. Положення про організацію діяльності підрозділів дізнання органів Національної поліції України: затв. Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 20.05.2020 р. № 405. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0491-20#Text>.
12. Положення про слідчі підрозділи Національної поліції України: затв. Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 06.07.2017 р. № 570. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0918-17#Text>.
13. Порядок ведення єдиного обліку в органах (підрозділах) поліції заяв і повідомлень про кримінальні правопорушення та інші події: затв. Наказом

Міністерства внутрішніх справ України від 08 лютого 2019 р. № 100. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0223-19>.

14. Порядок взаємодії при розгляді звернень органів, що здійснюють досудове розслідування, прокуратури та виконанні запитів іноземних держав щодо виявлення та розшуку активів: затв. Наказом Національного агентства України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів, Національного антикорупційного бюро України, Генеральної прокуратури України, Служби безпеки України, Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства фінансів України від 20.10.2017 р. № 115/197-о/297/586/869/857. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1342-17#Text>.

15. Порядок застосування електронних засобів контролю: затв. Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 08.06.2017 р. № 480. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0860-17#Text>.

16. Порядок зберігання речових доказів стороною обвинувачення, їх реалізації, технологічної переробки, знищення, здійснення витрат, пов'язаних з їх зберіганням і пересиланням, схоронності тимчасово вилученого майна під час кримінального провадження: затв. Постановою Кабінету Міністрів України від 19.11.2012 р. № 1104. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1104-2012-п#Text>.

17. Інструкція з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України в запобіганні кримінальним правопорушенням, їх виявленні та розслідуванні: затв. Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 07.07.2017 р. № 575. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0937-17#Text>.

18. Інструкція з організації обліку та руху кримінальних проваджень в органах досудового розслідування Національної поліції України: затв. Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 14.04.2016 р. № 296. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0884-16#Text>.

19. Інструкція з організації реагування на заяви і повідомлення про кримінальні, адміністративні правопорушення або події та оперативного інформування в органах (підрозділах) Національної поліції України: затв. Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 27 квітня 2020 р. № 357. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0443-20#Text>.

20. Інструкція про заходи щодо дотримання вимог законодавства при затриманні без ухвали слідчого судді, суду осіб, підозрюваних у вчиненні злочину, та обранні стосовно підозрюваних запобіжного заходу – тримання під вартою під час досудового розслідування: затв. Наказом Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства юстиції України від 01 жовтня 2018 р. № 806/3105/5. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1190-18>.

21. Інструкція про організацію проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні: затв. Наказом Генеральної прокуратури України, Міністерства внутрішніх справ України, Служби безпеки України, Адміністрації Державної прикордонної служби України, Міністерства фінансів України, Міністерства юстиції України

від 16.11.2012 р. № 114/1042/516/1199/936/1687/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0114900-12#Text>.

22. Інструкція про порядок виконання органами Національної поліції ухвал слідчого судді, суду про обрання запобіжного заходу у вигляді домашнього арешту та про зміну раніше обраного запобіжного заходу на запобіжний захід у вигляді домашнього арешту: затв. Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 13.07.2016 р. № 654. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1087-16>.

23. Інструкція про порядок використання поліграфів у Національній поліції України: затв. Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 13.11.2017 р. № 920. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1472-17>

24. Інструкція про порядок залучення працівників органів досудового розслідування поліції та Експертної служби Міністерства внутрішніх справ України як спеціалістів для участі в проведенні огляду місця події: затв. Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 03.11.2015 р. № 1339. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1392-15#Text>.

25. Інструкція про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень і Науково-методичні рекомендації з питань підготовки та призначення судових експертиз та експертних досліджень: затв. Наказом Міністерства юстиції України від 08.10.1998 р. № 53/5 (у редакції наказу Міністерства юстиції України від 26.12.2012 р. № 1950/5). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0705-98#Text>.

26. Вапнярчук В. В. Теорія і практика кримінального процесуального доказування : монографія. Харків : Юрайт, 2017. 408 с.

27. Вегера-Іжевська І. В. Забезпечення права на недоторканність житла чи іншого володіння особи в кримінальному провадженні : монографія. Харків : Право, 2019. 232 с.

28. Використання практики Європейського суду з прав людини у кримінальному провадженні : навчально-практичний компендіум / за ред. І. В. Гловюк, М. М. Стоянова, В. А. Завтура. Одеса : Вид. дім «Гельветика», 2020. 420 с.

29. Діяльність прокурора в особливий період : навчальний посібник / за ред. М. С. Туркота, О. В. Єні, Г. О. Ганової та ін. Київ : Національна академія прокуратури України, 2019. 416 с.

30. Дрозд В. Г. Правове регулювання досудового розслідування: проблеми теорії та практики : монографія. Одеса : Вид. дім «Гельветика», 2018. 448 с.

31. Забезпечення прав, свобод і законних інтересів особи на стадії досудового розслідування : монографія / В. Г. Дрозд, А. В. Пономаренко, С. Є. Абламський та ін. Херсон : Вид. дім «Гельветика», 2019. 498 с.

32. Кримінальний процес : підручник / за заг. ред. О. В. Капліної, О. Г. Шило. Харків : Право, 2018. 584 с.

33. Макбрайд Д. Європейська конвенція з прав людини та кримінальний процес. 2-е вид. Вид-во «Рада Європи», 2019. 576 с.

34. Нор В. Т., Крикливець Д. Є. Реалізація засади змагальності під час розгляду скарг слідчим суддею. Львів : ТзОВ «Колір ПРО», 2017. 376 с.

35. Черноусько М. В. Здійснення прокурором процесуального керівництва досудовим розслідуванням: теорія та практика : монографія. Київ : Алерта, 2017. 294 с.

Семінарське заняття 5. Заходи забезпечення кримінального провадження: поняття та підстави

План

1. Поняття та класифікація заходів забезпечення кримінального провадження. Загальні правила їх застосування
2. Характеристика заходів забезпечення кримінального провадження
3. Запобіжні заходи: поняття, види, мета і підстави їх застосування
4. Загальний порядок застосування, зміни та скасування запобіжних заходів

Теми рефератів (есе)

1. Проблемні питання визначення розміру застави у кримінальному провадженні
2. Проблемні питання виконання повноважень слідчим при обранні запобіжних заходів
3. Проблеми законодавчої регламентації тимчасового доступу до речей і документів та шляхи їх вирішення.

Практичні завдання

Вирішіть практичну ситуацію 1. Слідчий В. С. Павленко, за погодженням з прокурором І. О. Івашко, подав клопотання до слідчого судді про обрання до підозрюваного у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ст. 193 КК України (незаконне привласнення особою знайденого або чужого майна, що випадково опинилося у неї), Л. К. Арзуманова запобіжного заходу у вигляді домашнього арешту. Серед підстав застосування такого запобіжного заходу було вказано на можливі відрядження підозрюваного, який працює актором театру, що могли б тягнути за собою ускладнення у здійсненні кримінального провадження.

Слідчий суддя погодився з аргументами обвинувачення і виніс ухвалу про обрання запобіжного заходу у вигляді домашнього арешту, зазначивши, що дана ухвала діє до завершення досудового розслідування. Ухвала була передана для виконання органів поліції за місцем проживання Л. К. Арзуманова.

Через три дні після винесення ухвали слідчий В. С. Павленко з'явився за місцем проживання підозрюваного о 6-й годині ранку з метою провести допит, без попереднього повідомлення самого Л. К. Арзуманова, мотивуючи це тим, що оскільки підозрюваний перебуває під домашнім арештом, то правоохоронні органи мають право входити в житло без попередження.

Дайте оцінку правовій ситуації. Чи правомірне рішення слідчого судді?

Чи можливе застосування такого запобіжного заходу? Чи були допущені порушення процесуального закону з боку слідчого?

Вирішіть практичну ситуацію 2. Слідчий М. Р. Саблін, здійснюючи досудове провадження за статтею 309 КК України, при спілкуванні з підозрюваним П. С. Бебехом отримав прохання про те, щоб майбутні повістки надсилалися ним на електронну адресу підозрюваного bebekh@mail.ru. Через 5 днів, 15 травня 2021 р., слідчий відправив на вказану електронну адресу підозрюваного повістку про виклик, в якій зобов'язав П. С. Бебеха з'явитися на допит до свого кабінету 16 травня 2021 р. о 17.30. П. С. Бебех на вказаний у повістці час не прибув.

17 травня 2021 р. до підозрюваного було застосовано привід працівниками поліції, які оголосили П. С. Бебеху ухвалу слідчого про привід. Прибувши до слідчого, П. С. Бебех дізнався, що на нього ухвалою слідчого судді К. В. Овчарука накладено штраф у розмірі 2 мінімальних заробітних плат за неприбуття на виклик слідчого 16 травня.

П. С. Бебех не погодився з даним процесуальним рішенням і виявив бажання його оскаржити, мотивуючи це тим, що він не отримував повістки електронною поштою ані 15 травня, ані 16 травня, і зазначив, що несвоєчасне одержання повістки про виклик може бути поважною причиною його неявки. Крім того, підозрюваний вказав, що йому було б досить складно з'явитися на виклик у такий стислий час.

Слідчий відповів підозрюваному, що в даному випадку поважних причин неприбуття на виклик він не вбачає. П. С. Бебех сам попросив його повідомляти про виклики на вказану адресу, а отже ця причина не є поважною і ситуації не стосується. За словами слідчого, підозрюваний сам повинен був контролювати свою електронну пошту і за першим викликом з'явитися за вказаною адресою. Що ж стосується екстреності виклику П. С. Бебеха, то у М. Р. Сабліна виникла необхідність у його невідкладному допиті, тому відповідно до ч. 8 ст. 135 КПК України він мав право вибирати час виклику підозрюваного на власний розсуд.

Чи були в підозрюваного поважні причини для неприбуття на виклик? Щобуде підтвердженням отримання ним повістки?

Чи було дотримано процесуальні норми, що стосуються ухвалення рішення про привід і його виконання?

Яким чином слід діяти підозрюваному? Чи має право він оскаржити вже прийняті процесуальні рішення і як?

Дайте правову оцінку діям слідчого.

Складіть клопотання про застосування заходу забезпечення кримінального провадження.

Рекомендована література

1. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод 1950 р. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_004.

2. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 р. № 4651-VI. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>.

3. Про прокуратуру: Закон України від 14.10.2014 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18#Text>.

4. Про Службу безпеки України: Закон України від 25.03.1992 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-12#Text>.

5. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 02.06.2016 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text>

6. Про Бюро економічної безпеки України: Закон України від 28.01.2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1150-20#Text>.

7. Про Державне бюро розслідувань: Закон України від 12.11.2015 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-19#Text>.

8. Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів: Закон України від 23.12.1993 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3781-12#Text>.

9. Про Вищий антикорупційний суд: Закон України від 07.06.2018 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2447-19#Text>.

10. Положення про Єдиний реєстр досудових розслідувань, порядок його формування та ведення: затв. Наказом Генерального прокурора від 30.06.2020 р. № 298. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0298905-20#Text>.

11. Положення про організацію діяльності підрозділів дізнання органів Національної поліції України: затв. Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 20.05.2020 р. № 405. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0491-20#Text>.

12. Положення про слідчі підрозділи Національної поліції України: затв. Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 06.07.2017 р. № 570. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0918-17#Text>.

13. Порядок ведення єдиного обліку в органах (підрозділах) поліції заяв і повідомлень про кримінальні правопорушення та інші події: затв. Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 08 лютого 2019 р. № 100. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0223-19>.

14. Порядок взаємодії при розгляді звернень органів, що здійснюють досудове розслідування, прокуратури та виконанні запитів іноземних держав щодо виявлення та розшуку активів: затв. Наказом Національного агентства України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів, Національного антикорупційного бюро України, Генеральної прокуратури України, Служби безпеки України, Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства фінансів України від 20.10.2017 р. № 115/197-о/297/586/869/857. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1342-17#Text>.

15. Порядок застосування електронних засобів контролю: затв. Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 08.06.2017 р. № 480. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0860-17#Text>.

16. Порядок зберігання речових доказів стороною обвинувачення, їх реалізації, технологічної переробки, знищення, здійснення витрат, пов'язаних з їх зберіганням і пересиланням, схоронності тимчасово вилученого майна під час кримінального провадження: затв. Постановою Кабінету Міністрів України від 19.11.2012 р. № 1104. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1104-2012-п#Text>.

17. Інструкція з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України в запобіганні

кримінальним правопорушенням, їх виявленні та розслідуванні: затв. Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 07.07.2017 р. № 575. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0937-17#Text>.

18. Інструкція з організації обліку та руху кримінальних проваджень в органах досудового розслідування Національної поліції України: затв. Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 14.04.2016 р. № 296. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0884-16#Text>.

19. Інструкція з організації реагування на заяви і повідомлення про кримінальні, адміністративні правопорушення або події та оперативного інформування в органах (підрозділах) Національної поліції України: затв. Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 27 квітня 2020 р. № 357. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0443-20#Text>.

20. Інструкція про заходи щодо дотримання вимог законодавства при затриманні без ухвали слідчого судді, суду осіб, підозрюваних у вчиненні злочину, та обранні стосовно підозрюваних запобіжного заходу – тримання під вартою під час досудового розслідування: затв. Наказом Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства юстиції України від 01 жовтня 2018 р. № 806/3105/5. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1190-18>.

21. Інструкція про організацію проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні: затв. Наказом Генеральної прокуратури України, Міністерства внутрішніх справ України, Служби безпеки України, Адміністрації Державної прикордонної служби України, Міністерства фінансів України, Міністерства юстиції України від 16.11.2012 р. № 114/1042/516/1199/936/1687/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0114900-12#Text>.

22. Інструкція про порядок виконання органами Національної поліції ухвал слідчого судді, суду про обрання запобіжного заходу у вигляді домашнього арешту та про зміну раніше обраного запобіжного заходу на запобіжний захід у вигляді домашнього арешту: затв. Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 13.07.2016 р. № 654. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1087-16>.

23. Інструкція про порядок використання поліграфів у Національній поліції України: затв. Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 13.11.2017 р. № 920. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1472-17>

24. Інструкція про порядок залучення працівників органів досудового розслідування поліції та Експертної служби Міністерства внутрішніх справ України як спеціалістів для участі в проведенні огляду місця події: затв. Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 03.11.2015 р. № 1339. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1392-15#Text>.

25. Інструкція про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень і Науково-методичні рекомендації з питань підготовки та призначення судових експертиз та експертних досліджень: затв. Наказом Міністерства юстиції України від 08.10.1998 р. № 53/5 (у редакції наказу Міністерства юстиції України від 26.12.2012 р. № 1950/5). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0705-98#Text>.

26. Вапнярчук В. В. Теорія і практика кримінального процесуального доказування : монографія. Харків : Юрайт, 2017. 408 с.

27. Вегера-Іжевська І. В. Забезпечення права на недоторканність житла чи іншого володіння особи в кримінальному провадженні : монографія. Харків : Право, 2019. 232 с.

28. Використання практики Європейського суду з прав людини у кримінальному провадженні : навчально-практичний компендіум / за ред. І. В. Гловюк, М. М. Стоянова, В. А. Завтура. Одеса : Вид. дім «Гельветика», 2020. 420 с.

29. Діяльність прокурора в особливий період : навчальний посібник / за ред. М. С. Туркота, О. В. Єні, Г. О. Ганової та ін. Київ : Національна академія прокуратури України, 2019. 416 с.

30. Дрозд В. Г. Правове регулювання досудового розслідування: проблеми теорії та практики : монографія. Одеса : Вид. дім «Гельветика», 2018. 448 с.

31. Забезпечення прав, свобод і законних інтересів особи на стадії досудового розслідування : монографія / В. Г. Дрозд, А. В. Пономаренко, С. Є. Абламський та ін. Херсон : Вид. дім «Гельветика», 2019. 498 с.

32. Кримінальний процес : підручник / за заг. ред. О. В. Капліної, О. Г. Шило. Харків : Право, 2018. 584 с.

33. Макбрайд Д. Європейська конвенція з прав людини та кримінальний процес. 2-е вид. Вид-во «Рада Європи», 2019. 576 с.

34. Нор В. Т., Крикливець Д. Є. Реалізація засади змагальності під час розгляду скарг слідчим суддею. Львів : ТзОВ «Колір ПРО», 2017. 376 с.

35. Чорноусько М. В. Здійснення прокурором процесуального керівництва досудовим розслідуванням: теорія та практика : монографія. Київ : Алерта, 2017. 294 с.

36. Фоміна Т. Г. Застосування запобіжних заходів у кримінальному провадженні: проблеми теорії та практики : монографія. Харків : Панов, 2020. 576 с.

37. Фаринник В. І. Застосування заходів забезпечення кримінального провадження: теорія та практика : монографія. Київ : Алерта, 2017. 548 с.

Семінарське заняття 6. Повідомлення про підозру

План

1. Поняття, зміст та значення повідомлення про підозру.
2. Процесуальна форма письмового повідомлення про підозру.
3. Процесуальний порядок повідомлення про підозру.
4. Допит підозрюваного.
5. Зміна повідомлення про підозру.

Теми рефератів (есе)

1. Проблеми кримінальної процесуальної регламентації повідомлення про підозру.
2. Повідомлення про підозру за законодавством європейських країн.

3. Генезис інституту повідомлення про підозру в законодавстві України.

Практичні завдання

Вирішіть практичну ситуацію 1. Під час досудового розслідування слідчому необхідно за наявними доказів повідомити про підозру свідка Зарубіну О.Д. Втім, як з'ясувалося, Зарубіна О.Д. на цей час перебувала у Польщі у тривалому відрядженні. *Завдання:* Яким чином забезпечити повідомлення про підозру Зарубіної О.Д.

Після повідомлення про підозру у вчиненні 9 квартирних крадіжок у м. Києві В. Р. Крисіна було допитано слідчим як підозрюваного. Під час допиту він визнав себе винним у вчиненні всіх інкримінованих йому крадіжок. Водночас він повідомив, що вчинив ще 5 квартирних крадіжок в інших містах України – у Донецьку, Луганську і Львові.

Як має діяти слідчий у цій ситуації?

Чи є підстави для зміни повідомлення В. Р. Крисіну про підозру?

Вирішіть практичну ситуацію 2. 24 вересня 2021 року слідчий за погодженням з прокурором склав письмове повідомлення С. П. Колоска про підозру в одержанні службовою особою неправомірної вигоди (ч. 1 ст. 368–2 КК України) і повідомив підозрюваного та його захисника-адвоката Л. М. Реброва, що письмове вручення повідомлення про підозру відбудеться 25 вересня о 11 годині. Адвокат і підозрюваний звернулися до слідчого з клопотанням про перенесення часу вручення письмового повідомлення на 28 вересня у зв'язку з тим, що адвокат до 28 вересня буде зайнятий в ус удовому розгляді в іншому кримінальному провадженні.

Як необхідно вирішити це клопотання?

Вирішіть практичну ситуацію 3. В. В. Сидоренка було затримано на місці вчинення кримінального правопорушення (вбивства). Письмове повідомлення про підозру було вручене слідчим через сорок вісім годин з моменту його затримання. Відомості про дату та час повідомлення про підозру, правову кваліфікацію кримінального правопорушення, у вчиненні якого підозрюється В. В. Сидоренко, із зазначенням статті закону України про кримінальну відповідальність, через сорок вісім годин слідчим було внесено до Єдиного реєстру досудових розслідувань.

Дайте правову оцінку діям слідчого.

Чи порушив слідчий вимоги КПК України?

На Вашу думку, як повинен був вчинити слідчий?

Вирішіть практичну ситуацію 4. Під час вчинення квартирної крадіжки було затримано В. В. Короткова і М. В. Матусевича, О. Р. Клямкіну вдалося втекти. Слідчим за погодженням з прокурором було складен описьмові повідомлення про підозру щодо всіх трьох співучасників, В. В. Короткову і М. В. Матусевичу було повідомлено про підозру усно з врученням копій повідомлень у порядку, передбаченому ст. 276–278 КПК України. Досудовим

розслідуванням було зібрано докази, які повністю викривали всіх трьох підозрюваних у вчиненні кримінального правопорушення. Проте до закінчення строку досудового розслідування О. Р. Клямкіна такі не було затримано.

Які рішення у цій ситуації мають прийняти слідчі і прокурор?

Вирішіть практичну ситуацію 5.

1. Проаналізуйте наведену у фабулі ситуацію та визначіть попередню кваліфікацію.

2. За наведеною фабулою складіть алгоритм початкових (невідкладних) дій слідчого та план розслідування кримінального провадження.

Відповідь обґрунтуйте з посиланнями на нормативно-правові акти.

Фабула: 15 листопада 2021 р. на адресу керівництва ГУ НП в Чернігівській області, обласних ГУ НП, Чернігівської митниці, обласної прокуратури, інтернет-газети «ForUm» (For-ua-com) та декількох інших засобів масової інформації м. Чернігова надійшло письмове повідомлення від «групи офіцерів КДБ у відставці» про те, що найближчим часом ними буде проведена серія диверсій на комунальних і приватних об'єктах м. Чернігова, яка має за мету привернути увагу до українського олігарха Вячеслава Лаврентьєва, котрий має декілька комерційних підприємств в Україні та рахунки у офшорних латвійських банках «Мультибанк» і «Айзкрауклес» на своє ім'я та на підставних осіб. Лаврентьєв займається підривною економічною діяльністю, спрямованою проти Української держави, яка здійснюється у різноманітний спосіб – фінансово-економічне шахрайство, незаконний ввіз і вивіз за кордон капіталу, незаконний продаж закордонним компаніям таємної інтелектуальної власності провідних українських науково-технічних центрів і т. ін.

З тексту повідомлення вбачалось, що наданий Лаврентьєву місячний термін на виконання ультиматуму скінчився, робився висновок про необхідність розпочати проти нього та його рідних серію диверсійних акцій, спрямованих на знищення незаконно придбаної ним власності, а також його ділових партнерів – співробітників правоохоронних відомства, котрі за певну «мзду» допомагають йому уникнути відповідальності за Законом.

У повідомленні зазначалось: «Стомившись чекати результативних дій від правоохоронних відомств, надаємо Вам три дні для наведення порядку у власній структурі, і в разі невиконання Лаврентьєвим ультиматуму, ми маємо розпочати масовану передачу компромату на корупціонерів – співробітників Вашого відомства спеціальним службам України і зарубіжжя. З повагою. Група офіцерів КДБ у відставці» (підписи відсутні).

За повідомленням чергового ГУ НП в Чернігівській області, о 15 годині 22 хвилини 20 листопада 2021 року під час зустрічі В'ячеслава Лаврентьєва з київськими підприємцями Коваленком О.Б. та Петренком В.В., на стоянці ресторану «Корона», що знаходиться за містом на березі річки Десна, невстановленими особами було вчинено підпал автомобіля Mercedes-Benz, номерний знак СВ 7777 ВК, який належить В. Лаврентьєву.

Вирішіть практичну ситуацію 6.

1. Проаналізуйте наведену у фабулі ситуацію та визначіть попередню кваліфікацію.

2. За наведеною фабулою складіть алгоритм початкових (невідкладних) дій слідчого та план розслідування кримінального провадження.

Відповідь обґрунтуйте з посиланням на нормативно-правові акти.

Фабула: 2 лютого 2022 року, о 8 год. 40 хв. до Чернігівського відділу поліції ГУНП України в Чернігівській області по телефону надійшло повідомлення від директора ПП «Акція» Сашенко О.Б. про те, що на території складських приміщень, що належать його підприємству, охоронець позавідомчої охорони Лукін С.В. близько 24.00 зустрів двох невідомих осіб, які намагались проникнути до складу, що він охороняв. На його вимоги зупини свої дії, вони почали бігти, але, помітивши, що охоронець був один, раптово зупинились, напали на нього та нанесли тілесні пошкодження, у тому числі ножові поранення. Після чого вони зникли. Охоронець Лукін С.В. засобами мобільного зв'язку викликав швидку допомогу, яка доставила його до лікарні.

Рекомендована література

1. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод 1950 р. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_004.

2. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 р. № 4651-VI. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>.

25. Про прокуратуру: Закон України від 14.10.2014 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18#Text>.

26. Про Службу безпеки України: Закон України від 25.03.1992 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-12#Text>.

27. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 02.06.2016 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text>

28. Про Бюро економічної безпеки України: Закон України від 28.01.2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1150-20#Text>.

29. Про Державне бюро розслідувань: Закон України від 12.11.2015 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-19#Text>.

30. Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів: Закон України від 23.12.1993 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3781-12#Text>.

31. Про Вищий антикорупційний суд: Закон України від 07.06.2018 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2447-19#Text>.

32. Положення про Єдиний реєстр досудових розслідувань, порядок його формування та ведення: затв. Наказом Генерального прокурора від 30.06.2020 р. № 298. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0298905-20#Text>.

33. Положення про організацію діяльності підрозділів дізнання органів Національної поліції України: затв. Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 20.05.2020 р. № 405. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0491-20#Text>.

34. Положення про слідчі підрозділи Національної поліції України: затв. Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 06.07.2017 р. № 570. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0918-17#Text>.

35. Порядок ведення єдиного обліку в органах (підрозділах) поліції заяв і повідомлень про кримінальні правопорушення та інші події: затв. Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 08 лютого 2019 р. № 100. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0223-19>.

36. Порядок взаємодії при розгляді звернень органів, що здійснюють досудове розслідування, прокуратури та виконанні запитів іноземних держав щодо виявлення та розшуку активів: затв. Наказом Національного агентства України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів, Національного антикорупційного бюро України, Генеральної прокуратури України, Служби безпеки України, Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства фінансів України від 20.10.2017 р. № 115/197-о/297/586/869/857. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1342-17#Text>.

37. Порядок застосування електронних засобів контролю: затв. Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 08.06.2017 р. № 480. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0860-17#Text>.

38. Порядок зберігання речових доказів стороною обвинувачення, їх реалізації, технологічної переробки, знищення, здійснення витрат, пов'язаних з їх зберіганням і пересиланням, схоронності тимчасово вилученого майна під час кримінального провадження: затв. Постановою Кабінету Міністрів України від 19.11.2012 р. № 1104. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1104-2012-п#Text>.

39. Інструкція з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України в запобіганні кримінальним правопорушенням, їх виявленні та розслідуванні: затв. Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 07.07.2017 р. № 575. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0937-17#Text>.

40. Інструкція з організації обліку та руху кримінальних проваджень в органах досудового розслідування Національної поліції України: затв. Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 14.04.2016 р. № 296. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0884-16#Text>.

41. Інструкція з організації реагування на заяви і повідомлення про кримінальні, адміністративні правопорушення або події та оперативного інформування в органах (підрозділах) Національної поліції України: затв. Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 27 квітня 2020 р. № 357. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0443-20#Text>.

42. Інструкція про заходи щодо дотримання вимог законодавства при затриманні без ухвали слідчого судді, суду осіб, підозрюваних у вчиненні злочину, та обранні стосовно підозрюваних запобіжного заходу – тримання під вартою під час досудового розслідування: затв. Наказом Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства юстиції України від 01 жовтня 2018 р. № 806/3105/5. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1190-18>.

43. Інструкція про організацію проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні: затв. Наказом Генеральної прокуратури України, Міністерства внутрішніх справ України, Служби безпеки України, Адміністрації Державної прикордонної служби України, Міністерства фінансів України, Міністерства юстиції України від 16.11.2012 р. № 114/1042/516/1199/936/1687/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0114900-12#Text>.

44. Інструкція про порядок виконання органами Національної поліції ухвал слідчого судді, суду про обрання запобіжного заходу у вигляді домашнього арешту та про зміну раніше обраного запобіжного заходу на запобіжний захід у вигляді домашнього арешту: затв. Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 13.07.2016 р. № 654. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1087-16>.

45. Інструкція про порядок використання поліграфів у Національній поліції України: затв. Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 13.11.2017 р. № 920. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1472-17>

46. Інструкція про порядок залучення працівників органів досудового розслідування поліції та Експертної служби Міністерства внутрішніх справ України як спеціалістів для участі в проведенні огляду місця події: затв. Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 03.11.2015 р. № 1339. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1392-15#Text>.

25. Інструкція про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень і Науково-методичні рекомендації з питань підготовки та призначення судових експертиз та експертних досліджень: затв. Наказом Міністерства юстиції України від 08.10.1998 р. № 53/5 (у редакції наказу Міністерства юстиції України від 26.12.2012 р. № 1950/5). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0705-98#Text>.

26. Вапнярчук В. В. Теорія і практика кримінального процесуального доказування : монографія. Харків : Юрайт, 2017. 408 с.

27. Вегера-Іжевська І. В. Забезпечення права на недоторканність житла чи іншого володіння особи в кримінальному провадженні : монографія. Харків : Право, 2019. 232 с.

28. Використання практики Європейського суду з прав людини у кримінальному провадженні : навчально-практичний компендіум / за ред. І. В. Гловюк, М. М. Стоянова, В. А. Завтура. Одеса : Вид. дім «Гельветика», 2020. 420 с.

29. Діяльність прокурора в особливий період : навчальний посібник / за ред. М. С. Туркота, О. В. Єні, Г. О. Ганової та ін. Київ : Національна академія прокуратури України, 2019. 416 с.

30. Дрозд В. Г. Правове регулювання досудового розслідування: проблеми теорії та практики : монографія. Одеса : Вид. дім «Гельветика», 2018. 448 с.

31. Забезпечення прав, свобод і законних інтересів особи на стадії досудового розслідування : монографія / В. Г. Дрозд, А. В. Пономаренко, С. Є. Абламський та ін. Херсон : Вид. дім «Гельветика», 2019. 498 с.

32. Кримінальний процес : підручник / за заг. ред. О. В. Капліної, О. Г. Шило. Харків : Право, 2018. 584 с.

33. Макбрайд Д. Європейська конвенція з прав людини та кримінальний процес. 2-е вид. Вид-во «Рада Європи», 2019. 576 с.

34. Нор В. Т., Крикливець Д. Є. Реалізація засади змагальності під час розгляду скарг слідчим суддею. Львів : ТзОВ «Колір ПРО», 2017. 376 с.

35. Черноусько М. В. Здійснення прокурором процесуального керівництва досудовим розслідуванням: теорія та практика : монографія. Київ : Алерта, 2017. 294 с.

Семінарське заняття 7. Процесуальний порядок та умови проведення слідчих (розшукових) дій

План

1. Поняття та види слідчих дій.
2. Вимоги до проведення слідчих (розшукових) дій.
3. Характеристика слідчих(розшукових) дій.

Теми рефератів (есе)

1. Доцільність участі понятого під час кримінального провадження у сучасних реаліях.

2. Форми використання спеціальних знань у процесі збирання доказів.

3. Подання слідчого як засіб реалізації запобігання кримінальним правопорушенням під час досудового розслідування.

4. Тактичні особливості проведення допиту потерпілих на стадії досудового розслідування.

5. Одночасний допит двох та більше осіб: мета, підстави та порядок проведення

6. Тактичні особливості проведення допиту свідків на стадії досудового розслідування.

7. Тактичні особливості проведення допиту підозрюваних на стадії досудового розслідування.

8. Комплексна експертиза.

9. Проблемні питання залучення перекладача у кримінальному провадженні

10. Експерта ініціатива в судочинстві.

Практичні завдання

Вирішіть практичну ситуацію 1. З метою перевірки зібраних доказів у кримінальному провадженні виникла необхідність провести слідчий експеримент для встановлення наявності спеціальних злочинних навичок у підозрюваного А. П. Потапенка. Враховуючи доцільність проведення слідчого експерименту в умовах, максимально наближених до тих, за яких відбулася подія, слідчий вирішив проводити слідчий експеримент в житлі підозрюваного А. П. Потапенка.

До участі в слідчій (розшуковій) дії були залучені поняті, підозрюваний, свідок, спеціаліст. В ході проведення слідчого експерименту підозрюваний А. П. Потапенко відмовився брати участь у дослідних діях. Слідчий вирішив, що технічним виконавцем слідчого експерименту буде понятій.

Дайте правову оцінку діям слідчого та підозрюваного.

Які процесуальні підстави проведення слідчого експерименту в житлі особи?

Вирішіть практичну ситуацію 2. Громадянина В. Г. Конкіна було затримано 11 січня 2021 року о 23 год. 35 хв. за підозрою у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 185 КК України. 13 січня 2021 року

О 14 год. 05 хв. В. Г. Конкіна було доставлено до слідчого судді для вирішення питання про застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою. Під час затримання В. Г. Конкін вимагав від працівників поліції надати йому телефон для зв'язку з адвокатом О. П. Петровим. Однак його вимогу не було задоволено.

З якого моменту допускається захисник? Чи були допущені порушення закону в цій ситуації?

В яких випадках участь захисника є обов'язковою? Чи допускаються в кримінальному провадженні як захисники інші фахівці в галузі права?

Вирішіть практичну ситуацію 3. 10 квітня 2014 року у приміщення бізнес-центру «Оберіг» прибув слідчий з ухвалою суду про дозвіл на проведення обшуку на 18-му поверсі. Представники адміністрації бізнес-центру, ознайомившись з ухвалою, зробили заяву, яка була занесена до протоколу обшуку, про те, що вказана ухвала не відповідає вимогам закону, оскільки не містить відомостей щодо конкретного приміщення, в якому слід проводити обшук, а лише номер поверху, а також в ній відсутнє найменування особи, яка є орендарем відповідного приміщення, в якому буде проводитися обшук, тоді як на зазначеному поверсі приміщення одночасно орендують декілька юридичних та фізичних осіб.

Чи будуть об'єкти вилучені в результаті обшуку, проведеного на підставі вказаної ухвали, визнані допустимим доказами?

Чи має право адміністрація бізнес-центру оскаржити ухвалу про дозвіл на проведення обшуку?

Чи будуть порушені в результаті проведення обшуку конституційні права людини та основоположні свободи?

Вирішіть практичну ситуацію 4. Під час огляду трупа, виявленого на місці події, судово-медичний експерт встановив, що смерть настала внаслідок падіння з висоти. Очевидці зазначили, що ця особа, сидячи на підвіконні 12 поверху, виявляла намір стрибнути вниз. На підставі зібраних даних слідчий висунув версію, що потерпілий вчинив самогубство, та передав труп рідним для захоронення.

Чи правильно вчинив слідчий? Відповідь обґрунтуйте.

Вирішіть практичну ситуацію 5. З урахуванням обставин кримінального провадження з'явилася необхідність у проведенні повторної судово-медичної експертизи трупа. Родичі загиблого повідомили слідчого, що вони проти ексгумації трупа.

Як має діяти слідчий у цій ситуації?

Назвіть підстави для проведення ексгумації трупа.

Вирішіть практичну ситуацію 6. Під час проведення огляду місця події, де був виявлений труп невідомої жінки з ознаками насильницької смерті, гр. А. В. Горпенко, який випадково опинився біля місця події, заявив, що впізнав у потерпілій свою сусідку гр. І. Д. Войтович.

Слідчий на місці події негайно оформив протокол пред'явлення трупа для впізнання в присутності двох понятих.

Чи правомірно діяв слідчий?

Який процесуальний порядок огляду трупа?

Який процесуальний порядок пред'явлення трупа для впізнання?

Чи можна пред'являти труп для впізнання на місці його виявлення?

Які порушення норм КПК України були допущені в зазначеній ситуації?

Вирішіть практичну ситуацію 7. Під час досудового розслідування було з'ясовано, що Волков М.І. (раніше засуджений за вчинення розбою, ніде не працює і не навчається, не має постійного місця проживання, неодружений) запропонував своїм знайомим Зайчуку О.В. та Шелесту Ю.В. проникнути до квартири з метою заволодіння матеріальними цінностями, пояснивши, що оскільки вони неповнолітні, то їм за це нічого не буде, на що останні дали свою згоду.

Підготувавши заздалегідь знаряддя злочину ("фомку"), Волков М.І. разом з Зайчуком О.В. та Шелестом Ю.В. прибули до навмання обраної квартири і, пересвідчившись, що в ній нікого немає, проникли до неї шляхом зламу вхідних дверей, де зібрали викрадене у спортивну сумку, після чого з місця злочину втекли.

Сусідка потерпілого Кальченка С.П. Зарубіна О.Д., яка бачила підозрілих хлопців зі спортивною сумкою на своєму поверсі, описала їх зовнішній вигляд і стверджувала, що зможе їх впізнати.

В результаті допиту Зайчука О.В. та Шелеста Ю.В. слідчий отримав достатньо даних, які дали йому підстави вважати, що викрадені речі зберігаються у квартирі, де проживає Волков М.І.

З дотриманням вимог законодавства слідчий провів обшук у квартирі Волкова М.І., під час якого були вилучені чоловіча шкіряна куртка, наручний годинник "Casio", а також пакет з білою порошкоподібною речовиною.

Волков М.І., відмовившись від послуг захисника, будучи допитаним як підозрюваний, факт вчинення злочину визнав і дав свою згоду на відтворення обстановки і умов злочину на місці події.

Дайте оцінку ситуації. Які слідчі (розшукові) дії необхідно провести за даних умов під час досудового розслідування?

За умовами ситуації також потрібно:

- 1) процесуально оформити допит потерпілого Кальченка С.П.;
- 2) процесуально оформити допит Зайчука О.В.;
- 3) процесуально оформити допит Шелеста Ю.В.;
- 4) процесуально оформити допит свідка Зарубіної О.Д.;
- 5) скласти процесуальні документи проведення обшуку у квартирі Волкова М.І. (клопотання про проведення обшуку, ухвалу слідчого судді про обшук, протокол обшуку);
- 6) скласти протокол огляду речових доказів;
- 7) скласти протокол пред'явлення речі для впізнання;
- 8) скласти протокол пред'явлення особи для впізнання;
- 9) скласти протокол слідчого експерименту;
- 10) процесуально оформити отримання зразків відбитків пальців рук Волкова М.І.;
- 11) винести постанови про призначення дактилоскопічної, трасологічної експертизи та експертизи наркотичних засобів.

Вирішіть практичну ситуацію 8.

1. Проаналізуйте наведену у фабулі ситуацію та визначіть попередню кваліфікацію.

2. За наведеною фабулою складіть алгоритм початкових (невідкладних) дій слідчого та план розслідування кримінального провадження.

Відповідь обґрунтуйте з посиланнями на нормативно-правові акти.

Фабула: 19 травня 2021 року мешканці будинку №9 по вул. Шевченка у м. Городня Чернігівсько області звернули увагу на дивне поведження родини Князєвих з квартири №3. Сусіди знали, що Клавдія Андріївна Князєва, яка завідувала клубом глухих, 13 травня виїхала у відрядження. У квартирі залишилися стара мати – Князєва Надія Никитична та дочка Рогова Світлана, учениця 10 класу 1-й школи м. Городня, котрих кілька днів ніхто не бачив. Заглянувши у вікно, сусіди побачили закритий постількою труп Світлани. Про те, що трапилося, повідомили до Городнянського відділку поліції. Прибула на місце події оперативна група встановила, що квартира №3 розташована на першому поверсі 5-ти поверхового будинку; на площадку виходять двері ще трьох квартир - 1, 2, 4. На входних дверях квартири №3 наявна поштова скринька, у ній виявили газету за 15 травня. Двері в квартиру були закриті на накладний замок; ушкодження на замку і дверях відсутні.

Відкривши двері та увійшовши в квартиру, учасники огляду відчували гнильний запах. Квартира складалася з коридору, ванної, кухні, вітальні та спальні. Посередині вітальні на підлозі знаходився труп Рогової Світлани, накритий постількою. Труп лежав на животі, обличчя звернене вліво, права щока знаходилася на підлозі; руки зв'язані за спиною електричним шнуром; пальці і кисті рук забруднені засохлою речовиною бурого кольору, схожою на кров; ноги розведені в сторони на відстань 45 см; плаття в області спини розірвано, його нижня частина піднята до рівня попереку, стегна і сідниці оголені; труси відсутні; на передпліччях були одягнені рукави плаща, сам він знаходився під

трупом і був просочений кров'ю; у тім'яно-потиличній частині голови ліворуч була рвана рана, проникаюча до кісток черепа, розміром 6х3,5 см; голова роздута гнильними процесами; на спідниці засохлі плями бурого кольору.

Праворуч від входу у вітальню на тумбочці малася дамська сумочка, у якій виявлені три конверти з листами на ім'я Князевої К.А. від Суздальцева К.І., конверт без листа на ім'я Князевої зі зворотною адресою: «Сосницький р-н, с. Наталіївка, Охрименко». На тумбочці знаходилася фотографія чоловіка у формі залізничника, тут же лежала газета за 12 травня. На стіні висів відривний календар, перший листок - за 15 травня, п'ятниця. Біля вікна знаходився стіл, покритий скатертиною, на якій чорною тушшю намальована свастика; там же стояв відкритий флакон чорної туші з олівцем, до нижнього кінця якого у вигляді тампона намотана вата. На столі лежав альбом з фотографіями, на якому намальована свастика й зроблені написи з погрозами членам родини Князевої. Двері з вітальні до спальні відкриті. На ліжку в головах знаходилася подушка в наволочці білого кольору, на якій виявили написи, виконані фарбою чорного кольору: «Мати, фашизм, стріл, убити, дит ж 90 голів». Слово «голів» підкреслено.

У спальні під ліжком, на підлозі, обличчям догори та ногами убік входу в спальню лежав труп Князевої Надії Никитічни. Для огляду ліжко відставили убік. Обличчя трупа було покрито зім'ятою косинкою; кістки голови напимацьки цілі; волосся на голові довге, сиве, забруднене кров'ю (потьоки з роту); язик різко збільшений в розмірах та виступав з рота; на обличчі в області вилиці малися садна невизначеної форми; садна напівмісячної форми були на передній поверхні шиї.

У кухні на столі знайшли електричну праску, шнур якої був відсутній, а в місці його кріплення наявні обривки проводу. На гладильній та бічній поверхнях праски виявили частки засохлої мозкової речовини. При обробці поверхні ручки праски папілярних візерунків, придатних для ідентифікації, не виявили.

Родина Князевої К.А., крім її, складалася з дочки – Світлани, матері – Князевої Н.Н. і сина Князева Владислава. Перший чоловік Князевої загинув, другий чоловік Рогов Іван Костянтинович, що є батьком Світлани, живе в м. Норильську, маючи іншу родину. Князев Владислав служить у Збройних Силах і 6 травня повинен звільнитися в запас.

Оперативні працівники встановили, що Рогова Світлана останній раз була у школі 14 травня до 13 год. 40 хв. Додому вона пішла після занять разом з ученицею її класу Мотріченко Валею. Світлана характеризувалася як скромна дівчина, середніх здібностей та успішності, життєрадісна, товариська.

Вирішіть практичну ситуацію 9.

1. Проаналізуйте наведену у фабулі ситуацію та визначіть попередню кваліфікацію.

2. За наведеною фабулою складіть алгоритм початкових (невідкладних) дій слідчого та план розслідування кримінального провадження.

Відповідь обґрунтуйте з посиланнями на нормативно-правові акти.

Фабула: 11 квітня 2021 р. о 10.30 год. під час проведення операції «Трал» на Центральному ринку м. Чернігова співробітниками поліції затримано гр-на Чурко І.І., який намагався розрахуватись за придбаний товар підробленою банкнотою номіналом 20 грн. зразка 2005 року. В ході особистого огляду у Чурко І.І. виявлено та вилучено ще 23 аналогічних банкноти з однаковими серією та номером, а саме ДП 7407172. Згідно до пояснень Чурко І.І., він напередодні, 10 квітня біля обмінного пункту банку «Фінанси та кредит», розташованого в житловому будинку на пр. Миру, за досить вигідним курсом поміняв у невідомого чоловіка 100 \$ США, замість яких отримав 150 банкнот номіналом 20 грн. Частину з цих грошей він вже витратив 10 та 11 квітня, а залишок в нього вилучили. Попереднім дослідженням вилучених у Чурко І.І. об'єктів було встановлено, що вони є копіями банкнот номіналом 20 грн. кожна, виготовленими за допомогою копіювальної техніки.

Рекомендована література

1. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод 1950 р. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_004.
2. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 р. № 4651-VI. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>.
3. Про прокуратуру: Закон України від 14.10.2014 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18#Text>.
4. Про Службу безпеки України: Закон України від 25.03.1992 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-12#Text>.
5. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 02.06.2016 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text>
6. Про Бюро економічної безпеки України: Закон України від 28.01.2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1150-20#Text>.
7. Про Державне бюро розслідувань: Закон України від 12.11.2015 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-19#Text>.
8. Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів: Закон України від 23.12.1993 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3781-12#Text>.
9. Про Вищий антикорупційний суд: Закон України від 07.06.2018 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2447-19#Text>.
10. Положення про Єдиний реєстр досудових розслідувань, порядок його формування та ведення: затв. Наказом Генерального прокурора від 30.06.2020 р. № 298. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0298905-20#Text>.
11. Положення про організацію діяльності підрозділів дізнання органів Національної поліції України: затв. Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 20.05.2020 р. № 405. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0491-20#Text>.
12. Положення про слідчі підрозділи Національної поліції України: затв. Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 06.07.2017 р. № 570. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0918-17#Text>.
13. Порядок ведення єдиного обліку в органах (підрозділах) поліції заяв і повідомлень про кримінальні правопорушення та інші події: затв. Наказом

Міністерства внутрішніх справ України від 08 лютого 2019 р. № 100. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0223-19>.

14. Порядок взаємодії при розгляді звернень органів, що здійснюють досудове розслідування, прокуратури та виконанні запитів іноземних держав щодо виявлення та розшуку активів: затв. Наказом Національного агентства України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів, Національного антикорупційного бюро України, Генеральної прокуратури України, Служби безпеки України, Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства фінансів України від 20.10.2017 р. № 115/197-о/297/586/869/857. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1342-17#Text>.

15. Порядок застосування електронних засобів контролю: затв. Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 08.06.2017 р. № 480. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0860-17#Text>.

16. Порядок зберігання речових доказів стороною обвинувачення, їх реалізації, технологічної переробки, знищення, здійснення витрат, пов'язаних з їх зберіганням і пересиланням, схоронності тимчасово вилученого майна під час кримінального провадження: затв. Постановою Кабінету Міністрів України від 19.11.2012 р. № 1104. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1104-2012-п#Text>.

17. Інструкція з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України в запобіганні кримінальним правопорушенням, їх виявленні та розслідуванні: затв. Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 07.07.2017 р. № 575. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0937-17#Text>.

18. Інструкція з організації обліку та руху кримінальних проваджень в органах досудового розслідування Національної поліції України: затв. Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 14.04.2016 р. № 296. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0884-16#Text>.

19. Інструкція з організації реагування на заяви і повідомлення про кримінальні, адміністративні правопорушення або події та оперативного інформування в органах (підрозділах) Національної поліції України: затв. Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 27 квітня 2020 р. № 357. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0443-20#Text>.

20. Інструкція про заходи щодо дотримання вимог законодавства при затриманні без ухвали слідчого судді, суду осіб, підозрюваних у вчиненні злочину, та обранні стосовно підозрюваних запобіжного заходу – тримання під вартою під час досудового розслідування: затв. Наказом Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства юстиції України від 01 жовтня 2018 р. № 806/3105/5. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1190-18>.

21. Інструкція про організацію проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні: затв. Наказом Генеральної прокуратури України, Міністерства внутрішніх справ України, Служби безпеки України, Адміністрації Державної прикордонної служби України, Міністерства фінансів України, Міністерства юстиції України

від 16.11.2012 р. № 114/1042/516/1199/936/1687/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0114900-12#Text>.

22. Інструкція про порядок виконання органами Національної поліції ухвал слідчого судді, суду про обрання запобіжного заходу у вигляді домашнього арешту та про зміну раніше обраного запобіжного заходу на запобіжний захід у вигляді домашнього арешту: затв. Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 13.07.2016 р. № 654. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1087-16>.

23. Інструкція про порядок використання поліграфів у Національній поліції України: затв. Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 13.11.2017 р. № 920. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1472-17>

24. Інструкція про порядок залучення працівників органів досудового розслідування поліції та Експертної служби Міністерства внутрішніх справ України як спеціалістів для участі в проведенні огляду місця події: затв. Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 03.11.2015 р. № 1339. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1392-15#Text>.

25. Інструкція про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень і Науково-методичні рекомендації з питань підготовки та призначення судових експертиз та експертних досліджень: затв. Наказом Міністерства юстиції України від 08.10.1998 р. № 53/5 (у редакції наказу Міністерства юстиції України від 26.12.2012 р. № 1950/5). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0705-98#Text>.

26. Вапнярчук В. В. Теорія і практика кримінального процесуального доказування : монографія. Харків : Юрайт, 2017. 408 с.

27. Вегера-Іжевська І. В. Забезпечення права на недоторканність житла чи іншого володіння особи в кримінальному провадженні : монографія. Харків : Право, 2019. 232 с.

28. Використання практики Європейського суду з прав людини у кримінальному провадженні : навчально-практичний компендіум / за ред. І. В. Гловюк, М. М. Стоянова, В. А. Завтура. Одеса : Вид. дім «Гельветика», 2020. 420 с.

29. Діяльність прокурора в особливий період : навчальний посібник / за ред. М. С. Туркота, О. В. Єні, Г. О. Ганової та ін. Київ : Національна академія прокуратури України, 2019. 416 с.

30. Дрозд В. Г. Правове регулювання досудового розслідування: проблеми теорії та практики : монографія. Одеса : Вид. дім «Гельветика», 2018. 448 с.

31. Забезпечення прав, свобод і законних інтересів особи на стадії досудового розслідування : монографія / В. Г. Дрозд, А. В. Пономаренко, С. Є. Абламський та ін. Херсон : Вид. дім «Гельветика», 2019. 498 с.

32. Кримінальний процес : підручник / за заг. ред. О. В. Капліної, О. Г. Шило. Харків : Право, 2018. 584 с.

33. Макбрайд Д. Європейська конвенція з прав людини та кримінальний процес. 2-е вид. Вид-во «Рада Європи», 2019. 576 с.

34. Нор В. Т., Крикливець Д. Є. Реалізація засади змагальності під час розгляду скарг слідчим суддею. Львів : ТзОВ «Колір ПРО», 2017. 376 с.

35. Черноусько М. В. Здійснення прокурором процесуального керівництва досудовим розслідуванням: теорія та практика : монографія. Київ : Алерта, 2017. 294 с.

Семінарське заняття 8. Процесуальний порядок та умови проведення негласних слідчих (розшукових) дій

План

1. Поняття негласних слідчих (розшукових) дій.
2. Характеристика негласних слідчих (розшукових) дій.

Теми рефератів (есе)

1. Дотримання прав і свобод особи в процесі реалізації оперативно-розшукової діяльності.
2. Процесуальна діяльність слідчого судді як гарантія забезпечення прав і свобод у кримінальному провадженні.
3. Організаційні і процесуальні проблеми вдосконалення кримінально-процесуальної діяльності органів досудового розслідування в контексті європейських стандартів.
4. Підстави для проведення негласних слідчих (розшукових) дій.
5. Процесуально-тактичні особливості допиту неповнолітніх.

Практичні завдання

Вирішіть практичну ситуацію 1.

1. На підставі ухвали слідчого судді про арешт поштової кореспонденції установою зв'язку затримано 4 бандеролі, про що повідомлено слідчого для здійснення їх огляду та прийняття рішення про їх виїмку. Визначити скільки протоколів повинен скласти слідчий, і яких саме?

2. На підставі ухвали слідчого судді про арешт поштової кореспонденції установою зв'язку затримана посилка, яка оглянута та вилучена слідчим. У посилці, крім речових доказів, є інші предмети, що не будуть використовуватися як докази та не мають значення для досудового розслідування. Визначити, хто має право прийняти рішення про їх повернення адресату.

3. В ході досудового розслідування у кримінальному провадженні встановлено, що громадянин С. займається незаконним продажем вогнепальної зброї та вибухових пристроїв. Місце їх незаконного зберігання й можливі спілники громадянина С. слідству невідомі. Прокурором винесена постанова про проведення контролю за вчиненням злочину у формі оперативної закупки у громадянина С. пістолета Макарова (ПМ) 9мм з 18 набоями до нього та гранати Ф-1 за 500 доларів США. Також отримано ухвалу слідчого судді про дозвіл на проведення аудіо-, відеоконтролю стосовно громадянина С. Місцем зустрічі для передачі вказаної зброї та боєприпасів С. призначив офісне приміщення ТОВ «Мисливство і рибалка».

4. Громадянин А. за попередньою змовою з громадянином Б. займаються ввезенням з-за кордону героїну, який зберігають у приміщенні однієї з аптек м. Харків та збувають за ціною з розрахунку 100 доларів США за 1 грам. Аптека

належить на праві власності громадянину Б. Для підшукування покупців вони використовують різноманітні засоби зв'язку, у тому числі мобільні телефони та мережу Інтернет, дотримуючись при цьому правил та вимог конспірації. Чергову партію героїну з-за кордону вони планують отримати у другій половині поточного місяця та збути її шляхом відправки поштою до міста Черкаси на адресу громадянина В. За даним фактом слідчим відділом Управління СБ України зареєстроване кримінальне провадження.

Завдання: Які рішення у відповідності до кримінальних процесуальних вимог у фабулах задач №3 та №4 повинні бути прийняті і ким.

Скласти необхідні процесуальні документи.

Вирішіть практичну ситуацію 2. Самостійно виявивши ознаки злочину, слідчий виніс постанову про спостереження за гр-м О.П. Кисленком, яку направив для виконання уповноваженим оперативним підрозділам поліції. Пізніше слідчий суддя постановив ухвалу про відмову в наданні дозволу на проведення цієї негласної слідчої (розшукової) дії, обґрунтувавши своє рішення тим, що відомості про ознаки злочину не внесені до Єдиного реєстру досудових розслідувань.

Які правові наслідки тягне за собою постановлення такої ухвали?

Яке рішення повинно бути прийняте щодо матеріалів спостереження, зібраних щодо особи до постановлення рішення про відмову в наданні дозволу?

Відомості, що містять ознаки злочину, було внесено до Єдиного реєстру досудових розслідувань і слідчий суддя ухвалив рішення про дозвіл на проведення спостереження за особою.

Чи необхідно знищувати зібрані раніше матеріали спостереження відносно цієї особи?

Вирішіть практичну ситуацію 3.

1. Проаналізуйте наведену у фабулі ситуацію та визначіть попередню кваліфікацію.

2. За наведеною фабулою складіть алгоритм початкових (невідкладних) дій слідчого та план розслідування кримінального провадження.

Відповідь обґрунтуйте з посиланнями на нормативно-правові акти.

Фабула: 15 листопада 2021 р. на адресу керівництва ГУ НП в Чернігівській області, обласних ГУ НП, Чернігівської митниці, обласної прокуратури, інтернет-газети «ForUm» (For-ua-com) та декількох інших засобів масової інформації м. Чернігова надійшло письмове повідомлення від «групи офіцерів КДБ у відставці» про те, що найближчим часом ними буде проведена серія диверсій на комунальних і приватних об'єктах м. Чернігова, яка має за мету привернути увагу до українського олігарха Вячеслава Лаврентьєва, котрий має декілька комерційних підприємств в Україні та рахунки у офшорних латвійських банках «Мультибанк» і «Айзкрауклес» на своє ім'я та на підставних осіб. Лаврентьєв займається підривною економічною діяльністю, спрямованою проти Української держави, яка здійснюється у різноманітний спосіб – фінансово-економічне шахрайство, незаконний ввіз і вивіз за кордон капіталу, незаконний

продаж закордонним компаніям таємної інтелектуальної власності провідних українських науково-технічних центрів і т. ін.

З тексту повідомлення вбачалось, що наданий Лаврентьєву місячний термін на виконання ультиматуму скінчився, робився висновок про необхідність розпочати проти нього та його рідних серію диверсійних акцій, спрямованих на знищення незаконно придбаної ним власності, а також його ділових партнерів – співробітників правоохоронних відомства, котрі за певну «мзду» допомагають йому уникнути відповідальності за Законом.

У повідомленні зазначалось: «Стомившись чекати результативних дій від правоохоронних відомств, надаємо Вам три дні для наведення порядку у власній структурі, і в разі невиконання Лаврентьєвим ультиматуму, ми маємо розпочати масовану передачу компромату на корупціонерів – співробітників Вашого відомства спеціальним службам України і зарубіжжя. З повагою. Група офіцерів КДБ у відставці» (підписи відсутні).

За повідомленням чергового ГУ НП в Чернігівській області, о 15 годині 22 хвилини 20 листопада 2021 року під час зустрічі В'ячеслава Лаврентьєва з київськими підприємцями Коваленком О.Б. та Петренком В.В., на стоянці ресторану «Корона», що знаходиться за містом на березі річки Десна, невстановленими особами було вчинено підпал автомобіля Mercedes-Benz, номерний знак СВ 7777 ВК, який належить В. Лаврентьєву.

Вирішіть практичну ситуацію 4.

1. Проаналізуйте наведену у фабулі ситуацію та визначіть попередню кваліфікацію.

2. За наведеною фабулою складіть алгоритм початкових (невідкладних) дій слідчого та план розслідування кримінального провадження.

Відповідь обґрунтуйте з посиланням на нормативно-правові акти.

Фабула: 2 лютого 2022 року, о 8 год. 40 хв. до Чернігівського відділу поліції ГУНП України в Чернігівській області по телефону надійшло повідомлення від директора ПП «Акція» Сашенко О.Б. про те, що на території складських приміщень, що належать його підприємству, охоронець позавідомчої охорони Лукін С.В. близько 24.00 зустрів двох невідомих осіб, які намагались проникнути до складу, що він охороняв. На його вимоги зупини свої дії, вони почали бігти, але, помітивши, що охоронець був один, раптово зупинились, напали на нього та нанесли тілесні пошкодження, у тому числі ножові поранення. Після чого вони зникли. Охоронець Лукін С.В. засобами мобільного зв'язку викликав швидку допомогу, яка доставила його до лікарні.

Рекомендована література

1. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод 1950 р. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_004.

2. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 р. № 4651-VI. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>.

3. Про прокуратуру: Закон України від 14.10.2014 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18#Text>.

4. Про Службу безпеки України: Закон України від 25.03.1992 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-12#Text>.

5. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 02.06.2016 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text>

6. Про Бюро економічної безпеки України: Закон України від 28.01.2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1150-20#Text>.

7. Про Державне бюро розслідувань: Закон України від 12.11.2015 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-19#Text>.

8. Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів: Закон України від 23.12.1993 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3781-12#Text>.

9. Про Вищий антикорупційний суд: Закон України від 07.06.2018 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2447-19#Text>.

10. Положення про Єдиний реєстр досудових розслідувань, порядок його формування та ведення: затв. Наказом Генерального прокурора від 30.06.2020 р. № 298. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0298905-20#Text>.

11. Положення про організацію діяльності підрозділів дізнання органів Національної поліції України: затв. Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 20.05.2020 р. № 405. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0491-20#Text>.

12. Положення про слідчі підрозділи Національної поліції України: затв. Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 06.07.2017 р. № 570. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0918-17#Text>.

13. Порядок ведення єдиного обліку в органах (підрозділах) поліції заяв і повідомлень про кримінальні правопорушення та інші події: затв. Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 08 лютого 2019 р. № 100. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0223-19>.

14. Порядок взаємодії при розгляді звернень органів, що здійснюють досудове розслідування, прокуратури та виконанні запитів іноземних держав щодо виявлення та розшуку активів: затв. Наказом Національного агентства України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів, Національного антикорупційного бюро України, Генеральної прокуратури України, Служби безпеки України, Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства фінансів України від 20.10.2017 р. № 115/197-о/297/586/869/857. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1342-17#Text>.

15. Порядок застосування електронних засобів контролю: затв. Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 08.06.2017 р. № 480. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0860-17#Text>.

16. Порядок зберігання речових доказів стороною обвинувачення, їх реалізації, технологічної переробки, знищення, здійснення витрат, пов'язаних з їх зберіганням і пересиланням, схоронності тимчасово вилученого майна під час кримінального провадження: затв. Постановою Кабінету Міністрів України від 19.11.2012 р. № 1104. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1104-2012-п#Text>.

17. Інструкція з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України в запобіганні

кримінальним правопорушенням, їх виявленні та розслідуванні: затв. Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 07.07.2017 р. № 575. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0937-17#Text>.

18. Інструкція з організації обліку та руху кримінальних проваджень в органах досудового розслідування Національної поліції України: затв. Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 14.04.2016 р. № 296. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0884-16#Text>.

19. Інструкція з організації реагування на заяви і повідомлення про кримінальні, адміністративні правопорушення або події та оперативного інформування в органах (підрозділах) Національної поліції України: затв. Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 27 квітня 2020 р. № 357. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0443-20#Text>.

20. Інструкція про заходи щодо дотримання вимог законодавства при затриманні без ухвали слідчого судді, суду осіб, підозрюваних у вчиненні злочину, та обранні стосовно підозрюваних запобіжного заходу – тримання під вартою під час досудового розслідування: затв. Наказом Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства юстиції України від 01 жовтня 2018 р. № 806/3105/5. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1190-18>.

21. Інструкція про організацію проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні: затв. Наказом Генеральної прокуратури України, Міністерства внутрішніх справ України, Служби безпеки України, Адміністрації Державної прикордонної служби України, Міністерства фінансів України, Міністерства юстиції України від 16.11.2012 р. № 114/1042/516/1199/936/1687/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0114900-12#Text>.

22. Інструкція про порядок виконання органами Національної поліції ухвал слідчого судді, суду про обрання запобіжного заходу у вигляді домашнього арешту та про зміну раніше обраного запобіжного заходу на запобіжний захід у вигляді домашнього арешту: затв. Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 13.07.2016 р. № 654. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1087-16>.

23. Інструкція про порядок використання поліграфів у Національній поліції України: затв. Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 13.11.2017 р. № 920. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1472-17>

24. Інструкція про порядок залучення працівників органів досудового розслідування поліції та Експертної служби Міністерства внутрішніх справ України як спеціалістів для участі в проведенні огляду місця події: затв. Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 03.11.2015 р. № 1339. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1392-15#Text>.

25. Інструкція про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень і Науково-методичні рекомендації з питань підготовки та призначення судових експертиз та експертних досліджень: затв. Наказом Міністерства юстиції України від 08.10.1998 р. № 53/5 (у редакції наказу Міністерства юстиції України від 26.12.2012 р. № 1950/5). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0705-98#Text>.

26. Вапнярчук В. В. Теорія і практика кримінального процесуального доказування : монографія. Харків : Юрайт, 2017. 408 с.

27. Вегера-Іжевська І. В. Забезпечення права на недоторканність житла чи іншого володіння особи в кримінальному провадженні : монографія. Харків : Право, 2019. 232 с.

28. Використання практики Європейського суду з прав людини у кримінальному провадженні : навчально-практичний компендіум / за ред. І. В. Гловюк, М. М. Стоянова, В. А. Завтура. Одеса : Вид. дім «Гельветика», 2020. 420 с.

29. Діяльність прокурора в особливий період : навчальний посібник / за ред. М. С. Туркота, О. В. Єні, Г. О. Ганової та ін. Київ : Національна академія прокуратури України, 2019. 416 с.

30. Дрозд В. Г. Правове регулювання досудового розслідування: проблеми теорії та практики : монографія. Одеса : Вид. дім «Гельветика», 2018. 448 с.

31. Забезпечення прав, свобод і законних інтересів особи на стадії досудового розслідування : монографія / В. Г. Дрозд, А. В. Пономаренко, С. Є. Абламський та ін. Херсон : Вид. дім «Гельветика», 2019. 498 с.

32. Кримінальний процес : підручник / за заг. ред. О. В. Капліної, О. Г. Шило. Харків : Право, 2018. 584 с.

33. Макбрайд Д. Європейська конвенція з прав людини та кримінальний процес. 2-е вид. Вид-во «Рада Європи», 2019. 576 с.

34. Нор В. Т., Крикливець Д. Є. Реалізація засади змагальності під час розгляду скарг слідчим суддею. Львів : ТзОВ «Колір ПРО», 2017. 376 с.

35. Чорноусько М. В. Здійснення прокурором процесуального керівництва досудовим розслідуванням: теорія та практика : монографія. Київ : Алерта, 2017. 294 с.

36. Тагієв С. Р. Негласні слідчі (розшукові) дії у кримінальному судочинстві України : монографія. Київ : ВД «Дакор», 2015. 440 с.

37. Негласні слідчі (розшукові) дії та використання результатів оперативно-розшукової діяльності у кримінальному провадженні : навчальнопрактичний посібник / за ред. Кудінова С. С., Шехавцова Р. М., Дроздова О. М., Гриненка С. О. 3-тє вид., розшир. й доповн. Харків : Оберіг, 2018. 540 с.

Семінарське заняття 9. Проблеми зупинення та відновлення досудового розслідування

План

1. Зупинення досудового слідства: поняття, підстави, умови та процесуальний порядок.

2. Підстави та процесуальний порядок оголошення розшуку обвинуваченого.

3. Підстави та процесуальний порядок відновлення зупиненого досудового слідства,

4. Підстави та порядок закриття кримінального провадження, в якому провадження досудового слідства чи дізнання зупинено.

Теми рефератів (есе)

1. Правове регулювання підстав зупинення досудового розслідування
2. Взаємодія слідчого та оперативними підрозділами з метою встановлення місця знаходження підозрюваного і розкриття кримінального правопорушення

Практичні завдання

Вирішіть практичну ситуацію 1. За постановою слідчого, погодженою з прокурором, було зупинено досудове розслідування у кримінальному провадженні щодо громадянина О.В. Іванчика, підозрюваного у вчиненні кількох крадіжок майна громадян за ч. 2 ст. 185 КК України. Через 5 місяців після прийняття цього рішення до слідчого надійшла інформація про те, що в сараї підозрюваного захована частина викраденого майна. Слідчий провів обшук сараю, виявив і вилучив зазначене майно.

Оцініть дії слідчого.

Чи можна проводити слідчі (розшукові) дії у зупиненому провадженні?

Як обчислюються строки досудового розслідування при його зупиненні та після його відновлення?

Вирішіть практичну ситуацію 2. Під час подальшого провадження досудового розслідування підозрюваний Зайчук О.В. захворів тяжкою хворобою, що перешкоджає його участі у кримінальному провадженні. У відповідності до витребуваних слідчим медичних документів і висновку лікарів Зайчук О.В. потребує довготривалого стаціонарного лікування. Завдання: Дайте оцінку ситуації. Які процесуальні дії необхідно виконати слідчому та які процесуальні рішення прийняти за цих умов? З'ясуйте можливість виділення матеріалів відносно Зайчука О.В. в окреме провадження. За умовами ситуації також потрібно: 1) винести постанову про виділення матеріалів досудового розслідування; 2) винести постанову про зупинення досудового розслідування; 3) винести постанову про відновлення досудового розслідування.

Вирішіть практичну ситуацію 3.

1. Проаналізуйте наведену у фабулі ситуацію та визначіть попередню кваліфікацію.

2. За наведеною фабулою складіть алгоритм початкових (невідкладних) дій слідчого та план розслідування кримінального провадження.

Відповідь обґрунтуйте з посиланнями на нормативно-правові акти.

Фабула: 22 січня 2022 о 22 годині 45 хвилин до чергової частини Чернігівського відділу поліції ГУНП України в Чернігівській області зателефонував директор місцевого будинку культури Сазонов і повідомив, що група молодиків (6 чоловіків) на мотоциклах увірвалася до приміщення, де відбувалася дискотека. Хулігани брутально висловлювались, побили декількох відпочиваючих. В результаті завдано значних матеріальних збитків; тілесні ушкодження одержав керівник вокально-інструментального ансамблю Костянтинов. Його відправлено до лікарні, де лікарі констатували закриту черпно-мозкову травму та перелом гомілки.

На місце пригоди виїхала слідчо-оперативна група. В ході огляду місця події було встановлено: у танцювальному залі будинку культури на підлозі виявили сліди протектора коліс мотоцикла, які сфотографували та вилучили; мали місце руйнування (розбито віконне скло у холі, зірвано штори); пошкоджено електромузичні інструменти (електроорган, підсилювач, дві акустичні колонки); в дерев'яному корпусі звукової колонки виявили уламок леза ножа, який вилучили; на підлозі, біля естради, знайшли шматок гумового шлангу, який також вилучили.

Вирішіть практичну ситуацію 4. Проаналізуйте наведену у фабулі ситуацію та визначте попередню кваліфікацію.

2. За наведеною фабулою складіть алгоритм початкових (невідкладних) дій слідчого та план розслідування кримінального провадження.

Відповідь обґрунтуйте з посиланнями на нормативно-правові акти.

Фабула: 5 лютого 2022 року, о 18 год. 30 хв. до чергового Чернігівського відділу поліції ГУНП України в Чернігівській області звернулась гр-ка Петренко Н.Б., що мешкає за адресою: м. Чернігів, вул. Героїв Чорнобиля, буд.5, кв.3, яка повідомила про вчинення у її квартирі крадіжки. Згідно заяви Петренко Н.Б., того ж дня о 8 год., коли вона йшла на роботу, то закрила двері квартири, а після повернення о 18 год. побачила, що хоч її житло і було запертим, всередині очевидні зміни в обстановці, а саме: з шухляд меблевої стінки на підлогу викинуті всі речі; двері шафи для одягу відкриті та частина його знаходиться на підлозі; відсутній відеомагнітофон «Sony», що знаходився на нижній полиці підставки для телевізора.

Як повідомила Петренко, щоб не гаяти час, всю квартиру вона не оглядала, а одразу звернулась у райвідділ. Згідно її пояснень, коли вона уходила на роботу, закрила двері тільки на накладний замок, а ключ сховала всередині електричного щитка, що знаходиться на площадці перед квартирою. Вона так зробила тому, бо напередодні їй з міста Харкова подзвонив чоловік – Петренко В.П., який перебуває там у відрядженні, та повідомив, що забув вдома ключі, а повернутись, якщо нічого не завадить, планує вдень 10 травня.

Раніше у надзвичайних випадках вона також залишала найменший з дверних ключів у щитку і чоловіку це місце відомо. О 18 годині ключ вона знайшла на тому ж місці. Петренко В.П. мабуть з відрядження ще не повернувся, бо вдома його немає.

На місце події виїхала слідчо-оперативна група у складі ст.слідчого Васько Н.Н., оперуповноважених Тіщенко П.Я. та Кліменко В.П., експерта-криміналіста Бурова І.І., кінолога Шевченко Б.С. зі службовою собакою Марс.

Оглядом встановлено, що однокімнатна квартира №3 розташована на першому поверсі п'ятиповерхового будинку №5, вхід до під'їзду №1 якого обладнано кодовим замком. На сходиноківій площадці ще знаходяться квартири №1, №2, та №4. Вхід до квартири Петренко перекритий дверима, обладнаними накладним циліндровим та врізним сувальдним замками. У квартирі наявні три вікна; всі вони з зовнішньої сторони мають металеву решітку та на момент огляду закриті. Зовнішньо видимі пошкодження на дверях, замках та вікнах

відсутні. В процесі огляду з вхідних дверей до квартири №3 було вилучено замок, який відкривається найменшим із ключів, та сам ключ, який Петренко Н.Б. раніше залишала всередині електричного щитка. В прихожій на підлозі виявлені три поверхневих пилових сліди взуття довжиною 28 см кожний, що ведуть у напрямку до вітальні, які вилучені на три світлих дактоплівки. Шухляди меблевої стінки, що знаходиться у вітальні, викинуті на підлогу разом з їх змістом, всі дверці стінки відкриті та речі з верхніх полицок також знаходяться на підлозі кімнати. На верхніх дверцятах лівої секції меблевої стінки виявлені два поверхневих потожирових сліди пальців рук, які вилучені на дві липких стрічки. На столі у попільниці знайдено недопалок сигарети “Ватра» з фільтром, який вилучено та запаковано у поштовий конверт, бо зі слів Петренко Н.Б. її чоловік палить лише трубку.

Застосування службової собаки не дозволило розшукати злочинця по “гарячих слідах», оскільки Марс, почавши зі слідів взуття на підлозі в прихожій, вибіг з квартири №3 на площадку, понюхав килимок біля квартири №4, потім вибіг з під’їзду у двір дому, трохи покрутився там і, мабуть загубивши слід, повернувся назад на площадку, де знову обнюхав килимок біля квартири №4, після чого загавкав. З-за дверей у відповідь почав гавкати інший пес, тому для забезпечення спокою мешканців будинку собаку Марса більше не використовували.

Рекомендована література

1. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод 1950 р. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_004.
2. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 р. № 4651-VI. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>.
3. Про прокуратуру: Закон України від 14.10.2014 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18#Text>.
4. Про Службу безпеки України: Закон України від 25.03.1992 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-12#Text>.
5. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 02.06.2016 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text>.
6. Про Бюро економічної безпеки України: Закон України від 28.01.2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1150-20#Text>.
7. Про Державне бюро розслідувань: Закон України від 12.11.2015 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-19#Text>.
8. Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів: Закон України від 23.12.1993 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3781-12#Text>.
9. Про Вищий антикорупційний суд: Закон України від 07.06.2018 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2447-19#Text>.
10. Положення про Єдиний реєстр досудових розслідувань, порядок його формування та ведення: затв. Наказом Генерального прокурора від 30.06.2020 р. № 298. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0298905-20#Text>.
11. Положення про організацію діяльності підрозділів дізнання органів Національної поліції України: затв. Наказом Міністерства внутрішніх справ

України від 20.05.2020 р. № 405. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0491-20#Text>.

12. Положення про слідчі підрозділи Національної поліції України: затв. Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 06.07.2017 р. № 570. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0918-17#Text>.

13. Порядок ведення єдиного обліку в органах (підрозділах) поліції заяв і повідомлень про кримінальні правопорушення та інші події: затв. Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 08 лютого 2019 р. № 100. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0223-19>.

14. Порядок взаємодії при розгляді звернень органів, що здійснюють досудове розслідування, прокуратури та виконанні запитів іноземних держав щодо виявлення та розшуку активів: затв. Наказом Національного агентства України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів, Національного антикорупційного бюро України, Генеральної прокуратури України, Служби безпеки України, Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства фінансів України від 20.10.2017 р. № 115/197-о/297/586/869/857. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1342-17#Text>.

15. Порядок застосування електронних засобів контролю: затв. Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 08.06.2017 р. № 480. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0860-17#Text>.

16. Порядок зберігання речових доказів стороною обвинувачення, їх реалізації, технологічної переробки, знищення, здійснення витрат, пов'язаних з їх зберіганням і пересиланням, схоронності тимчасово вилученого майна під час кримінального провадження: затв. Постановою Кабінету Міністрів України від 19.11.2012 р. № 1104. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1104-2012-п#Text>.

17. Інструкція з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України в запобіганні кримінальним правопорушенням, їх виявленні та розслідуванні: затв. Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 07.07.2017 р. № 575. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0937-17#Text>.

18. Інструкція з організації обліку та руху кримінальних проваджень в органах досудового розслідування Національної поліції України: затв. Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 14.04.2016 р. № 296. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0884-16#Text>.

19. Інструкція з організації реагування на заяви і повідомлення про кримінальні, адміністративні правопорушення або події та оперативного інформування в органах (підрозділах) Національної поліції України: затв. Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 27 квітня 2020 р. № 357. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0443-20#Text>.

20. Інструкція про заходи щодо дотримання вимог законодавства при затриманні без ухвали слідчого судді, суду осіб, підозрюваних у вчиненні злочину, та обранні стосовно підозрюваних запобіжного заходу – тримання під вартою під час досудового розслідування: затв. Наказом Міністерства

внутрішніх справ України, Міністерства юстиції України від 01 жовтня 2018 р. № 806/3105/5. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1190-18>.

21. Інструкція про організацію проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні: затв. Наказом Генеральної прокуратури України, Міністерства внутрішніх справ України, Служби безпеки України, Адміністрації Державної прикордонної служби України, Міністерства фінансів України, Міністерства юстиції України від 16.11.2012 р. № 114/1042/516/1199/936/1687/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0114900-12#Text>.

22. Інструкція про порядок виконання органами Національної поліції ухвал слідчого судді, суду про обрання запобіжного заходу у вигляді домашнього арешту та про зміну раніше обраного запобіжного заходу на запобіжний захід у вигляді домашнього арешту: затв. Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 13.07.2016 р. № 654. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1087-16>.

23. Інструкція про порядок використання поліграфів у Національній поліції України: затв. Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 13.11.2017 р. № 920. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1472-17>

24. Інструкція про порядок залучення працівників органів досудового розслідування поліції та Експертної служби Міністерства внутрішніх справ України як спеціалістів для участі в проведенні огляду місця події: затв. Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 03.11.2015 р. № 1339. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1392-15#Text>.

25. Інструкція про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень і Науково-методичні рекомендації з питань підготовки та призначення судових експертиз та експертних досліджень: затв. Наказом Міністерства юстиції України від 08.10.1998 р. № 53/5 (у редакції наказу Міністерства юстиції України від 26.12.2012 р. № 1950/5). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0705-98#Text>.

26. Вапнярчук В. В. Теорія і практика кримінального процесуального доказування : монографія. Харків : Юрайт, 2017. 408 с.

27. Вегера-Іжевська І. В. Забезпечення права на недоторканність житла чи іншого володіння особи в кримінальному провадженні : монографія. Харків : Право, 2019. 232 с.

28. Використання практики Європейського суду з прав людини у кримінальному провадженні : навчально-практичний компендіум / за ред. І. В. Гловюк, М. М. Стоянова, В. А. Завтура. Одеса : Вид. дім «Гельветика», 2020. 420 с.

29. Діяльність прокурора в особливий період : навчальний посібник / за ред. М. С. Туркота, О. В. Єні, Г. О. Ганової та ін. Київ : Національна академія прокуратури України, 2019. 416 с.

30. Дрозд В. Г. Правове регулювання досудового розслідування: проблеми теорії та практики : монографія. Одеса : Вид. дім «Гельветика», 2018. 448 с.

31. Забезпечення прав, свобод і законних інтересів особи на стадії досудового розслідування : монографія / В. Г. Дрозд, А. В. Пономаренко, С. Є. Абламський та ін. Херсон : Вид. дім «Гельветика», 2019. 498 с.

32. Кримінальний процес : підручник / за заг. ред. О. В. Капліної, О. Г. Шило. Харків : Право, 2018. 584 с.

33. Макбрайд Д. Європейська конвенція з прав людини та кримінальний процес. 2-е вид. Вид-во «Рада Європи», 2019. 576 с.

34. Нор В. Т., Крикливець Д. Є. Реалізація засади змагальності під час розгляду скарг слідчим суддею. Львів : ТзОВ «Колір ПРО», 2017. 376 с.

35. Черноусько М. В. Здійснення прокурором процесуального керівництва досудовим розслідуванням: теорія та практика : монографія. Київ : Алерта, 2017. 294 с.

Семінарське заняття 10. Закриття кримінального провадження на стадії досудового розслідування

План

1. Проблемні питання інституту закриття кримінального провадження.
2. Актуальні проблеми тлумачення окремих підстав для закриття кримінального провадження на стадії досудового розслідування.

Теми рефератів (есе)

1. Теоретико-прикладні питання закриття кримінального провадження
2. Окремі питання правового регулювання підстав до закриття кримінального провадження на стадії досудового розслідування.
3. Щодо удосконалення моделі закриття кримінального провадження на стадії досудового розслідування.

Практичні завдання

Вирішіть практичну ситуацію 1. Слідчий проводив досудове розслідування за підозрою у вчиненні кримінального правопорушення Івасюком І.І. за ст. 181 КК України. Після повідомлення йому про підозру провів необхідні слідчі (розшукові) дії, пов'язані із отриманням доказів. На момент завершення досудового розслідування слідчий отримав інформацію від рідних про те, що Івасюк І.І. помер. На наступний день слідчий виніс постанову, якою закриття кримінальне провадження.

Оцініть дії слідчого.

Вирішіть практичну ситуацію 2. Дізнавач закриття кримінальне провадження за п. 2 ст. 284 КК України щодо Голого Г.Г., який підозрювався у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч.1 ст. 175 КК України, про що виніс постанову.

Які подальші дії дізнавача? Як можуть бути реалізовані права сторін на оскарження в цьому кримінальному провадженні?

Вирішіть практичну ситуацію 3. Під час подальшого провадження слідчий зібрав достатньо доказів для закінчення досудового розслідування, про що повідомив відповідних учасників кримінального провадження і роз'яснив їм право на доступ до матеріалів досудового розслідування. Потерпілий Кальченко С.П., підозрюваний Волков М.І. ознайомились з наданими матеріалами, про що були складені відповідні протоколи.

Завдання: В якій формі має бути закінчено досудове розслідування стосовно підозрюваного Волкова М.І. та відносно малолітнього Шелеста Ю.В., що було виділене в окреме провадження? Які процесуальні дії необхідно виконати слідчому, прокурору та які процесуальні рішення прийняти за цих обставин?

За умовами ситуації також потрібно:

- 1) скласти повідомлення про закінчення досудового розслідування;
- 2) скласти протокол про надання доступу до матеріалів досудового розслідування;
- 3) скласти повідомлення про відкриття сторонами кримінального провадження матеріалів;
- 4) скласти обвинувальний акт і додатки до нього;
- 5) постанову про закриття кримінального провадження.

Рекомендована література

1. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод 1950 р. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_004.
2. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 р. № 4651-VI. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>.
3. Про прокуратуру: Закон України від 14.10.2014 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18#Text>.
4. Про Службу безпеки України: Закон України від 25.03.1992 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-12#Text>.
5. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 02.06.2016 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text>
6. Про Бюро економічної безпеки України: Закон України від 28.01.2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1150-20#Text>.
7. Про Державне бюро розслідувань: Закон України від 12.11.2015 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-19#Text>.
8. Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів: Закон України від 23.12.1993 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3781-12#Text>.
9. Про Вищий антикорупційний суд: Закон України від 07.06.2018 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2447-19#Text>.
10. Положення про Єдиний реєстр досудових розслідувань, порядок його формування та ведення: затв. Наказом Генерального прокурора від 30.06.2020 р. № 298. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0298905-20#Text>.
11. Положення про організацію діяльності підрозділів дізнання органів Національної поліції України: затв. Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 20.05.2020 р. № 405. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0491-20#Text>.

12. Положення про слідчі підрозділи Національної поліції України: затв. Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 06.07.2017 р. № 570. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0918-17#Text>.

13. Порядок ведення єдиного обліку в органах (підрозділах) поліції заяв і повідомлень про кримінальні правопорушення та інші події: затв. Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 08 лютого 2019 р. № 100. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0223-19>.

14. Порядок взаємодії при розгляді звернень органів, що здійснюють досудове розслідування, прокуратури та виконанні запитів іноземних держав щодо виявлення та розшуку активів: затв. Наказом Національного агентства України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів, Національного антикорупційного бюро України, Генеральної прокуратури України, Служби безпеки України, Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства фінансів України від 20.10.2017 р. № 115/197-о/297/586/869/857. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1342-17#Text>.

15. Порядок застосування електронних засобів контролю: затв. Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 08.06.2017 р. № 480. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0860-17#Text>.

16. Порядок зберігання речових доказів стороною обвинувачення, їх реалізації, технологічної переробки, знищення, здійснення витрат, пов'язаних з їх зберіганням і пересиланням, схоронності тимчасово вилученого майна під час кримінального провадження: затв. Постановою Кабінету Міністрів України від 19.11.2012 р. № 1104. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1104-2012-п#Text>.

17. Інструкція з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України в запобіганні кримінальним правопорушенням, їх виявленні та розслідуванні: затв. Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 07.07.2017 р. № 575. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0937-17#Text>.

18. Інструкція з організації обліку та руху кримінальних проваджень в органах досудового розслідування Національної поліції України: затв. Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 14.04.2016 р. № 296. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0884-16#Text>.

19. Інструкція з організації реагування на заяви і повідомлення про кримінальні, адміністративні правопорушення або події та оперативного інформування в органах (підрозділах) Національної поліції України: затв. Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 27 квітня 2020 р. № 357. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0443-20#Text>.

20. Інструкція про заходи щодо дотримання вимог законодавства при затриманні без ухвали слідчого судді, суду осіб, підозрюваних у вчиненні злочину, та обранні стосовно підозрюваних запобіжного заходу – тримання під вартою під час досудового розслідування: затв. Наказом Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства юстиції України від 01 жовтня 2018 р. № 806/3105/5. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1190-18>.

21. Інструкція про організацію проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні: затв. Наказом Генеральної прокуратури України, Міністерства внутрішніх справ України, Служби безпеки України, Адміністрації Державної прикордонної служби України, Міністерства фінансів України, Міністерства юстиції України від 16.11.2012 р. № 114/1042/516/1199/936/1687/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0114900-12#Text>.

22. Інструкція про порядок виконання органами Національної поліції ухвал слідчого судді, суду про обрання запобіжного заходу у вигляді домашнього арешту та про зміну раніше обраного запобіжного заходу на запобіжний захід у вигляді домашнього арешту: затв. Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 13.07.2016 р. № 654. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1087-16>.

23. Інструкція про порядок використання поліграфів у Національній поліції України: затв. Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 13.11.2017 р. № 920. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1472-17>

24. Інструкція про порядок залучення працівників органів досудового розслідування поліції та Експертної служби Міністерства внутрішніх справ України як спеціалістів для участі в проведенні огляду місця події: затв. Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 03.11.2015 р. № 1339. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1392-15#Text>.

25. Інструкція про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень і Науково-методичні рекомендації з питань підготовки та призначення судових експертиз та експертних досліджень: затв. Наказом Міністерства юстиції України від 08.10.1998 р. № 53/5 (у редакції наказу Міністерства юстиції України від 26.12.2012 р. № 1950/5). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0705-98#Text>.

26. Вапнярчук В. В. Теорія і практика кримінального процесуального доказування : монографія. Харків : Юрайт, 2017. 408 с.

27. Вегера-Іжевська І. В. Забезпечення права на недоторканність житла чи іншого володіння особи в кримінальному провадженні : монографія. Харків : Право, 2019. 232 с.

28. Використання практики Європейського суду з прав людини у кримінальному провадженні : навчально-практичний компендіум / за ред. І. В. Гловюк, М. М. Стоянова, В. А. Завтура. Одеса : Вид. дім «Гельветика», 2020. 420 с.

29. Діяльність прокурора в особливий період : навчальний посібник / за ред. М. С. Туркота, О. В. Єні, Г. О. Ганової та ін. Київ : Національна академія прокуратури України, 2019. 416 с.

30. Дрозд В. Г. Правове регулювання досудового розслідування: проблеми теорії та практики : монографія. Одеса : Вид. дім «Гельветика», 2018. 448 с.

31. Забезпечення прав, свобод і законних інтересів особи на стадії досудового розслідування : монографія / В. Г. Дрозд, А. В. Пономаренко, С. Є. Абламський та ін. Херсон : Вид. дім «Гельветика», 2019. 498 с.

32. Кримінальний процес : підручник / за заг. ред. О. В. Капліної, О. Г. Шило. Харків : Право, 2018. 584 с.

33. Макбрайд Д. Європейська конвенція з прав людини та кримінальний процес. 2-е вид. Вид-во «Рада Європи», 2019. 576 с.

34. Нор В. Т., Крикливець Д. Є. Реалізація засади змагальності під час розгляду скарг слідчим суддею. Львів : ТзОВ «Колір ПРО», 2017. 376 с.

35. Черноусько М. В. Здійснення прокурором процесуального керівництва досудовим розслідуванням: теорія та практика : монографія. Київ : Алерта, 2017. 294 с.

Семінарське заняття 11. Підстави та процесуальний порядок звільнення особи від кримінальної відповідальності

План

1. Звільнення особи від кримінальної відповідальності як окрема форма закінчення досудового розслідування

2. Характеристика підстав та умов звільнення від кримінальної відповідальності.

3. Процесуальна форма звільнення від кримінальної відповідальності.

Теми рефератів (есе)

1. Звільнення від кримінальної відповідальності як основа в Кримінальному кодексі України і процедура в Кримінальному процесуальному кодексі України.

2. Аналіз практики застосування норм закону про звільнення від кримінальної відповідальності (покарання) у зв'язку із закінченням строків давності.

3. Кримінально-правові наслідки при звільненні особи від кримінальної відповідальності на підставі ст. 45 КК України.

4. Відмежування «звільнення від кримінальної відповідальності» від «звільнення від покарання».

5. Питання запобіжної діяльності слідчого.

Практичні завдання

Вирішіть практичну ситуацію 1. Андрія було притягнуто до кримінальної відповідальності за нанесення легкого тілесного ушкодження, що спричинило короткочасний розлад здоров'я (ч. 2 ст. 125 КК України), 12-річному Михайлу, який в Андрієвому саду без дозволу рвав яблука. Михайло провів у лікарні 7 днів із забоями та струсом головного мозку. Під час досудового розслідування з'ясовано, що після інциденту Андрій просив вибачення у батьків хлопчика та в самого потерпілого, приходив до лікарні визнавати, чи може він надати якусь допомогу, відшкодував вартість усіх ліків, які батьки придбали для лікування сина. Андрій неодноразово повторював, що не розуміє, чому «зірвався», що ніколи б так більше не вчинив. На допиті він розповів слідчому, як усе відбулося, не виправдовуючи себе. Батьки Михайла не заперечували проти звернення до суду прокурора з клопотанням про звільнення Андрія від кримінальної відповідальності, оскільки пробачили кривдника сина, та й самі відчували вину

за поведінку їх сина, а також підтвердили, що Андрій відшкодував завдані збитки.

Чи може бути Андрій звільнений від кримінальної відповідальності? Який вид звільнення від кримінальної відповідальності може бути застосований до Андрія? Відповідь обґрунтуйте.

Вирішіть практичну ситуацію 2. Ростиславу оголошено про підозру у порушенні правил безпеки дорожнього руху, що спричинило потерпілому середньої тяжкості тілесне ушкодження – збив велосипедиста, який рухався по узбіччю дороги (ч. 1 ст. 286¹ КК України).

На досудовому розслідуванні встановлено, що під час дорожньо-транспортної пригоди Ростислав керував транспортним засобом, перебуваючи в стані алкогольного сп'яніння. Ростислав визнав свою вину, про вчинене висловлював жаль, просив вибачення в потерпілого, обіцяв йому та слідчому, що більше ніколи не сяде за кермо в нетверезому стані, відповідав на всі запитання слідчого, нічого не приховуючи, відшкодував Василеві витрати на лікування, а також придбав новий велосипед. Потерпілий Василь підтвердив, що завдані йому збитки Ростислав дійсно відшкодував, тому претензій майнового характеру до нього не має, але знає, що той вже не вперше порушує правила дорожнього руху, неодноразово до здійснення ДТП притягувався до відповідальності за керування автомобілем в нетверезому стані, навіть був позбавлений на рік права керувати транспортним засобом. І оскільки це нічого Ростислава так і не навчило, Василь не вважає за можливе ставити перед судом питання про звільнення Ростислава від кримінальної відповідальності. Почувши це, Ростислав обурився, кричав, що даремно витратився на Василя, але «сидіти» через нього не має наміру.

Чи є підстави для звернення прокурора з клопотанням до суду про звільнення Ростислава від кримінальної відповідальності за ст. 45 КК України? Доведіть наявність/відсутність підстав та умов звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з дійовим каяттям.

Вирішіть практичну ситуацію 3. Щодо Івана за заявою Горпини було відкрите кримінальне провадження за ч. 1 ст. 190 КК, оскільки він привласнив 70 тис. гривень, які та дала йому на придбання за кордоном побутової техніки.

Під час судового розгляду справи, яка надійшла до суду із обвинувальним актом, Іван просив звільнити його від кримінальної відповідальності за ст. 46 КК України, оскільки помирився з потерпілою, повернув їй частину коштів у розмірі 40 тис. гривень, а решту суми – 30 тис. гривень, зобов'язується повернути протягом трьох місяців по 10 тисяч щомісяця, про що написав розписку. Горпина підтвердила слова підсудного, сказала, що пробачила Івана. Судом встановлено, що за рік до цього Іван вже притягувався до кримінальної відповідальності за крадіжку (ч. 1 ст. 185 КК України), проте вироком суду був звільнений від покарання.

Варіант: в судовому засіданні Горпина сказала, що їй довелося примиритися з Іваном, інакше він погрожував ніколи не повернути їй гроші.

Назвіть підстави та умови звільнення від кримінальної відповідальності за ст. 46 КК України. Чи може бути Іван звільнений від кримінальної відповідальності у зв'язку з примиренням з потерпілим? Відповідь обґрунтуйте.

Вирішіть практичну ситуацію 4. Директора ПП «Зірка» Тараса ухвалою суду звільнено від кримінальної відповідальності за ст. 128 КК України у зв'язку з передачею на поруки трудовому колективу підприємства. Встановлено, що Тарас під час сварки штовхнув Катерину в плече, від чого та впала і отримала тілесні ушкодження середньої тяжкості.

Катерина в апеляційній скарзі на рішення суду заперечувала проти звільнення Тараса від кримінальної відповідальності та просила скасувати це рішення. На її думку, суд, пославшись на щире каяття Тараса та наявність клопотання трудового колективу підприємства про передачу на поруки, не врахував, що під час досудового розслідування та судового розгляду Тарас не просив вибачення в неї і не відшкодував завданої їй шкоди. Крім того, у протоколі судового засідання зафіксовано, що, визнаючи себе винним у вчиненні злочину, Тарас стверджував, що захищався від нападів Катерини, яка спровокувала бійку, однак такі твердження підсудного суперечили показам свідків. Крім цього, на думку Катерини, Тарас не міг бути звільнений від кримінальної відповідальності, оскільки трудовий колектив не може мати жодного впливу на директора.

Варіант: встановлено, що згода колективу підприємства про взяття на поруки була одержана від працівників заступником директора під погрозою позбавити премій усіх, хто не погодиться підписати відповідне клопотання. Окрім того, на момент спричинення Катерині тілесних ушкоджень щодо Тараса було відкрите кримінальне провадження за ухилення від сплати податків (ст. 212 КК України) і на момент винесення рішення про звільнення від кримінальної відповідальності досудове розслідування у справі про ухилення від сплати податків тривало.

Чи підлягає апеляційна скарга задоволенню? Які підстави та умови звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з передачею на поруки? Які наслідки порушення особою умов передачі на поруки?

Вирішіть практичну ситуацію 5. Ганна нанесла Уляні умисне середньої тяжкості тілесне ушкодження (ч.1 ст. 122 КК України). Під час досудового розслідування від колективу приватного підприємства, на якому працювала Ганна, надійшло клопотання із протоколом загальних зборів трудового колективу про передачу її на поруки.

Потерпіла Уляна в судовому засіданні заперечувала проти задоволення клопотання прокурора, оскільки Ганна ще до вчинення злочину щодо неї біла й інших осіб, одна з яких навіть зверталася в правоохоронні органи із заявою про нанесення легких тілесних ушкоджень (ч.1 ст. 125 КК), що ж до інших потерпілих, то надати докази Уляна не могла. Також у гуртожитку за місцем проживання Ганни на неї часто скаржилися коменданту інші мешканці через гучні застілля в нічний час, нецензурну лайку і образу сусідів, які не схвалювали

способу життя Ганни. У зв'язку з цим потерпіла Уляна вважала, що клопотання прокурора задоволенню не підлягає.

Ганна в судовому засіданні підтвердила, що дійсно за шість місяців до інциденту з Уляною щодо неї було подано заяву про вчинення кримінального правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 125 КК України, але кримінальне провадження було закрито у зв'язку з відмовою потерпілої від обвинувачення (ст. 284 КПК України). Також Ганна стверджувала, що дуже шкодує про цей факт в своїй біографії, а також про побиття Уляни, стверджувала, що неодноразово просила вибачення в Уляни, знову зробила це в судовому засіданні.

Чи підлягає Ганна звільненню від кримінальної відповідальності? Визначте підстави та умови такого звільнення від кримінальної відповідальності.

Вирішіть практичну ситуацію 6. Андрій обвинувачений у тому, що в стані алкогольного сп'яніння вчинив хуліганство – чіплявся до незнайомих йому перехожих в громадському місці, заподіявши при цьому пенсіонеру Семену умисне легке тілесне ушкодження (ч. 1 ст. 296 КК України). Під час судового засідання встановлено, що кримінальне правопорушення Андрій вчинив вперше, на час його вчинення ніде не працював, з обліку безробітних в центрі зайнятості був знятий, оскільки від усіх пропозицій працевлаштування відмовлявся, зловживав алкогольними напоями, водив додому сумнівні компанії, постійно конфліктував із сусідами. Проте після відкриття кримінального провадження Андрій, усвідомивши серйозність ситуації і наслідки його нерозсудливої поведінки, припинив пиячити, попросив вибачення у потерпілого, допоміг останньому обробити присадибну ділянку, оскільки грошей для відшкодування заподіяної шкоди не мав. Семен в суді не заперечував проти звільнення підсудного від кримінальної відповідальності, сказав, що пробачив йому.

Варіант: До початку передачі кримінального провадження до суду Андрій, усвідомивши серйозність ситуації та прислухавшись до порад слідчого, окрім того, що примирився з потерпілим та припинив пиячити, влаштувався на роботу, розірвав зв'язок із особами, в компанії яких випивав. За місцем праці характеризується позитивно, трудової дисципліни не порушує.

Чи містять наведені вище обставини підстави та умови для звільнення Андрія від кримінальної відповідальності? Відповідь обґрунтуйте.

Вирішіть практичну ситуацію 7. Військовослужбовець строкової служби Денис обвинувачений у вчиненні самовільного залишення військової частини або місця служби (ч.1 ст. 407 КК України). Встановлено, що причиною цього було бажання Дениса уникнути побиття «духів» (яким вважався і він) старшими військовослужбовцями Зиновієм та Кирилом під час неформальної прощальної вечірки з нагоди закінчення строку проходження військової служби останніми. Денис повернувся у військову частину через чотири дні, одразу після того, як кривдники покинули місце служби. Встановлено, що Денис вчинив кримінальне

правопорушення вперше, за місцем служби характеризується позитивно, ніколи про конфлікти з іншими військовослужбовцями не заявляв.

Варіант: під час проведення досудового розслідування в Дениса було діагностовано захворювання і за станом здоров'я на підставі висновку військово-лікарської комісії про непридатність до військової служби звільнено зі служби достроково.

Чи може бути Денис звільнений від кримінальної відповідальності? Який вид звільнення може бути застосований судом? Відповідь обґрунтуйте.

Рекомендована література

1. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод 1950 р. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_004.
2. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 р. № 4651-VI. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>.
3. Про прокуратуру: Закон України від 14.10.2014 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18#Text>.
4. Про Службу безпеки України: Закон України від 25.03.1992 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-12#Text>.
5. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 02.06.2016 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text>
6. Про Бюро економічної безпеки України: Закон України від 28.01.2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1150-20#Text>.
7. Про Державне бюро розслідувань: Закон України від 12.11.2015 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-19#Text>.
8. Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів: Закон України від 23.12.1993 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3781-12#Text>.
9. Про Вищий антикорупційний суд: Закон України від 07.06.2018 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2447-19#Text>.
10. Положення про Єдиний реєстр досудових розслідувань, порядок його формування та ведення: затв. Наказом Генерального прокурора від 30.06.2020 р. № 298. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0298905-20#Text>.
11. Положення про організацію діяльності підрозділів дізнання органів Національної поліції України: затв. Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 20.05.2020 р. № 405. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0491-20#Text>.
12. Положення про слідчі підрозділи Національної поліції України: затв. Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 06.07.2017 р. № 570. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0918-17#Text>.
13. Порядок ведення єдиного обліку в органах (підрозділах) поліції заяв і повідомлень про кримінальні правопорушення та інші події: затв. Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 08 лютого 2019 р. № 100. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0223-19>.
14. Порядок взаємодії при розгляді звернень органів, що здійснюють досудове розслідування, прокуратури та виконанні запитів іноземних держав щодо виявлення та розшуку активів: затв. Наказом Національного агентства

України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів, Національного антикорупційного бюро України, Генеральної прокуратури України, Служби безпеки України, Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства фінансів України від 20.10.2017 р. № 115/197-о/297/586/869/857. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1342-17#Text>.

15. Порядок застосування електронних засобів контролю: затв. Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 08.06.2017 р. № 480. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0860-17#Text>.

16. Порядок зберігання речових доказів стороною обвинувачення, їх реалізації, технологічної переробки, знищення, здійснення витрат, пов'язаних з їх зберіганням і пересиланням, схоронності тимчасово вилученого майна під час кримінального провадження: затв. Постановою Кабінету Міністрів України від 19.11.2012 р. № 1104. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1104-2012-п#Text>.

17. Інструкція з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України в запобіганні кримінальним правопорушенням, їх виявленні та розслідуванні: затв. Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 07.07.2017 р. № 575. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0937-17#Text>.

18. Інструкція з організації обліку та руху кримінальних проваджень в органах досудового розслідування Національної поліції України: затв. Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 14.04.2016 р. № 296. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0884-16#Text>.

19. Інструкція з організації реагування на заяви і повідомлення про кримінальні, адміністративні правопорушення або події та оперативного інформування в органах (підрозділах) Національної поліції України: затв. Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 27 квітня 2020 р. № 357. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0443-20#Text>.

20. Інструкція про заходи щодо дотримання вимог законодавства при затриманні без ухвали слідчого судді, суду осіб, підозрюваних у вчиненні злочину, та обранні стосовно підозрюваних запобіжного заходу – тримання під вартою під час досудового розслідування: затв. Наказом Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства юстиції України від 01 жовтня 2018 р. № 806/3105/5. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1190-18>.

21. Інструкція про організацію проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні: затв. Наказом Генеральної прокуратури України, Міністерства внутрішніх справ України, Служби безпеки України, Адміністрації Державної прикордонної служби України, Міністерства фінансів України, Міністерства юстиції України від 16.11.2012 р. № 114/1042/516/1199/936/1687/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0114900-12#Text>.

22. Інструкція про порядок виконання органами Національної поліції ухвал слідчого судді, суду про обрання запобіжного заходу у вигляді домашнього арешту та про зміну раніше обраного запобіжного заходу на запобіжний захід у вигляді домашнього арешту: затв. Наказом Міністерства

внутрішніх справ України від 13.07.2016 р. № 654. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1087-16>.

23. Інструкція про порядок використання поліграфів у Національній поліції України: затв. Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 13.11.2017 р. № 920. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1472-17>

24. Інструкція про порядок залучення працівників органів досудового розслідування поліції та Експертної служби Міністерства внутрішніх справ України як спеціалістів для участі в проведенні огляду місця події: затв. Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 03.11.2015 р. № 1339. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1392-15#Text>.

25. Інструкція про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень і Науково-методичні рекомендації з питань підготовки та призначення судових експертиз та експертних досліджень: затв. Наказом Міністерства юстиції України від 08.10.1998 р. № 53/5 (у редакції наказу Міністерства юстиції України від 26.12.2012 р. № 1950/5). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0705-98#Text>.

26. Вапнярчук В. В. Теорія і практика кримінального процесуального доказування : монографія. Харків : Юрайт, 2017. 408 с.

27. Вегера-Іжевська І. В. Забезпечення права на недоторканність житла чи іншого володіння особи в кримінальному провадженні : монографія. Харків : Право, 2019. 232 с.

28. Використання практики Європейського суду з прав людини у кримінальному провадженні : навчально-практичний компендіум / за ред. І. В. Гловюк, М. М. Стоянова, В. А. Завтура. Одеса : Вид. дім «Гельветика», 2020. 420 с.

29. Діяльність прокурора в особливий період : навчальний посібник / за ред. М. С. Туркота, О. В. Єні, Г. О. Ганової та ін. Київ : Національна академія прокуратури України, 2019. 416 с.

30. Дрозд В. Г. Правове регулювання досудового розслідування: проблеми теорії та практики : монографія. Одеса : Вид. дім «Гельветика», 2018. 448 с.

31. Забезпечення прав, свобод і законних інтересів особи на стадії досудового розслідування : монографія / В. Г. Дрозд, А. В. Пономаренко, С. Є. Абламський та ін. Херсон : Вид. дім «Гельветика», 2019. 498 с.

32. Кримінальний процес : підручник / за заг. ред. О. В. Капліної, О. Г. Шило. Харків : Право, 2018. 584 с.

33. Макбрайд Д. Європейська конвенція з прав людини та кримінальний процес. 2-е вид. Вид-во «Рада Європи», 2019. 576 с.

34. Нор В. Т., Крикливець Д. Є. Реалізація засади змагальності під час розгляду скарг слідчим суддею. Львів : ТзОВ «Колір ПРО», 2017. 376 с.

35. Черноусько М. В. Здійснення прокурором процесуального керівництва досудовим розслідуванням: теорія та практика : монографія. Київ : Алерта, 2017. 294 с.

Семінарське заняття 12. Обвинувальний акт як завершальний документ досудового розслідування

План

1. Особливості процедури відкриття матеріалів іншій стороні.
2. Процедура завершення досудового розслідування складанням обвинувального акта.
3. Процесуальна форма обвинувального акта.

Теми рефератів (есе)

1. Особливості оскарження рішень, дій чи бездіяльності органу досудового розслідування або прокурора як інститут кримінального процесу.
2. Особливості закінчення досудового розслідування складанням клопотання про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру.

Практичні завдання

Вирішіть практичну ситуацію 1. Виконавши вимоги ст. 290 КПК України щодо відкриття матеріалів іншій стороні, слідчий склав обвинувальний акт з наведенням доказів, на яких ґрунтується сформульоване в ньому обвинувачення. Прокурор затвердив обвинувальний акт і передав його разом з реєстром матеріалів досудового розслідування та іншими додатками (ч. 4 ст. 291 КПК) до місцевого суду для судового розгляду.

Проте суд у підготовчому судовому засіданні постановив ухвалу, якою обвинувальний акт повернув прокурору у зв'язку з порушенням вимог КПК України до змісту обвинувального акта, які не передбачають наведення в обвинувальному акті доказів обвинувачення.

Оцініть дії і рішення слідчого, прокурора та суду.

Чи є наведення в обвинувальному акті доказів, на яких ґрунтується обвинувачення, настільки істотним порушенням кримінального процесуального закону, щоб бути перешкодою для призначення судового розгляду і підставою для повернення обвинувального акта прокурору?

Вирішіть практичну ситуацію 2. 28 грудня 2021 р. на автотрасі Київ-Львів сталося зіткнення автомобілів «Москвич» під керуванням Петренка та «Жигулі», за кермом якого перебував Василенко В., внаслідок чого обидва отримали тяжкі тілесні ушкодження. За цими ознаками слідчий розпочав кримінальне провадження за ч. 2 ст. 286 КК. Через п'ять днів після ДТП Василенкові довелося ампутувати обидві ноги, а ще за шість днів помер Петренко. У ході слідства встановлено, що обидва водії порушили Правила дорожнього руху: Петренко значно перевищив допустиму на цій ділянці дороги швидкість, а Василенко В. — правила обгону, що, крім того, підтверджується і висновком судово-автотехнічної експертизи. Автомобілі відновленню не підлягають.

Яке рішення повинен прийняти слідчий у цьому кримінальному провадженні?

Вирішіть практичну ситуацію 3. Неповнолітньому Бровичнко Василю було повідомлено про підозру у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 4 ст. 296 КК України. Відповідно до зібраних у справі доказів Бровченко В. вчинив хуліганські дії з використанням металевого прута, коли вийшов у двір будинку після святкування свого дня народження. Цього дня йому виповнилося 14 років.

Після повідомлення про підозру захисник заявив клопотання про зміну кваліфікації своєму підзахисному, оскільки останній залізний прут знайшов випадково на місці вчинення кримінального правопорушення і ним завдав кількох ударів потерпілим, то його дії слід кваліфікувати за ч. 3 ст. 296 КК.

Після надходження справи з обвинувальним актом до прокурора, останній, вивчивши всі матеріали справи, дійшов висновку, що кримінальну справу необхідно направити до суду для застосування до неповнолітнього примусових заходів виховного характеру. Він сам виніс постанову про закриття справи та застосування до неповнолітнього Бровченка примусових заходів виховного характеру і направив її до суду.

Оцініть ситуацію, обґрунтувавши відповідь.

Варіант: неповнолітньому Бровченку в день вчинення ним описаних дій виповнилося 11 років.

Рекомендована література

1. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод 1950 р. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_004.
2. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 р. № 4651-VI. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>.
3. Про прокуратуру: Закон України від 14.10.2014 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18#Text>.
4. Про Службу безпеки України: Закон України від 25.03.1992 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-12#Text>.
5. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 02.06.2016 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text>
6. Про Бюро економічної безпеки України: Закон України від 28.01.2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1150-20#Text>.
7. Про Державне бюро розслідувань: Закон України від 12.11.2015 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-19#Text>.
8. Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів: Закон України від 23.12.1993 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3781-12#Text>.
9. Про Вищий антикорупційний суд: Закон України від 07.06.2018 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2447-19#Text>.
10. Положення про Єдиний реєстр досудових розслідувань, порядок його формування та ведення: затв. Наказом Генерального прокурора від 30.06.2020 р. № 298. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0298905-20#Text>.

11. Положення про організацію діяльності підрозділів дізнання органів Національної поліції України: затв. Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 20.05.2020 р. № 405. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0491-20#Text>.

12. Положення про слідчі підрозділи Національної поліції України: затв. Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 06.07.2017 р. № 570. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0918-17#Text>.

13. Порядок ведення єдиного обліку в органах (підрозділах) поліції заяв і повідомлень про кримінальні правопорушення та інші події: затв. Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 08 лютого 2019 р. № 100. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0223-19>.

14. Порядок взаємодії при розгляді звернень органів, що здійснюють досудове розслідування, прокуратури та виконанні запитів іноземних держав щодо виявлення та розшуку активів: затв. Наказом Національного агентства України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів, Національного антикорупційного бюро України, Генеральної прокуратури України, Служби безпеки України, Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства фінансів України від 20.10.2017 р. № 115/197-о/297/586/869/857. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1342-17#Text>.

15. Порядок застосування електронних засобів контролю: затв. Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 08.06.2017 р. № 480. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0860-17#Text>.

16. Порядок зберігання речових доказів стороною обвинувачення, їх реалізації, технологічної переробки, знищення, здійснення витрат, пов'язаних з їх зберіганням і пересиланням, схоронності тимчасово вилученого майна під час кримінального провадження: затв. Постановою Кабінету Міністрів України від 19.11.2012 р. № 1104. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1104-2012-п#Text>.

17. Інструкція з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України в запобіганні кримінальним правопорушенням, їх виявленні та розслідуванні: затв. Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 07.07.2017 р. № 575. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0937-17#Text>.

18. Інструкція з організації обліку та руху кримінальних проваджень в органах досудового розслідування Національної поліції України: затв. Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 14.04.2016 р. № 296. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0884-16#Text>.

19. Інструкція з організації реагування на заяви і повідомлення про кримінальні, адміністративні правопорушення або події та оперативного інформування в органах (підрозділах) Національної поліції України: затв. Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 27 квітня 2020 р. № 357. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0443-20#Text>.

20. Інструкція про заходи щодо дотримання вимог законодавства при затриманні без ухвали слідчого судді, суду осіб, підозрюваних у вчиненні злочину, та обранні стосовно підозрюваних запобіжного заходу – тримання під

вартою під час досудового розслідування: затв. Наказом Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства юстиції України від 01 жовтня 2018 р. № 806/3105/5. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1190-18>.

21. Інструкція про організацію проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні: затв. Наказом Генеральної прокуратури України, Міністерства внутрішніх справ України, Служби безпеки України, Адміністрації Державної прикордонної служби України, Міністерства фінансів України, Міністерства юстиції України від 16.11.2012 р. № 114/1042/516/1199/936/1687/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0114900-12#Text>.

22. Інструкція про порядок виконання органами Національної поліції ухвал слідчого судді, суду про обрання запобіжного заходу у вигляді домашнього арешту та про зміну раніше обраного запобіжного заходу на запобіжний захід у вигляді домашнього арешту: затв. Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 13.07.2016 р. № 654. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1087-16>.

23. Інструкція про порядок використання поліграфів у Національній поліції України: затв. Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 13.11.2017 р. № 920. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1472-17>

24. Інструкція про порядок залучення працівників органів досудового розслідування поліції та Експертної служби Міністерства внутрішніх справ України як спеціалістів для участі в проведенні огляду місця події: затв. Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 03.11.2015 р. № 1339. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1392-15#Text>.

25. Інструкція про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень і Науково-методичні рекомендації з питань підготовки та призначення судових експертиз та експертних досліджень: затв. Наказом Міністерства юстиції України від 08.10.1998 р. № 53/5 (у редакції наказу Міністерства юстиції України від 26.12.2012 р. № 1950/5). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0705-98#Text>.

26. Вапнярчук В. В. Теорія і практика кримінального процесуального доказування : монографія. Харків : Юрайт, 2017. 408 с.

27. Вегера-Іжевська І. В. Забезпечення права на недоторканність житла чи іншого володіння особи в кримінальному провадженні : монографія. Харків : Право, 2019. 232 с.

28. Використання практики Європейського суду з прав людини у кримінальному провадженні : навчально-практичний компендіум / за ред. І. В. Глов'юк, М. М. Стоянова, В. А. Завтура. Одеса : Вид. дім «Гельветика», 2020. 420 с.

29. Діяльність прокурора в особливий період : навчальний посібник / за ред. М. С. Туркота, О. В. Єні, Г. О. Ганової та ін. Київ : Національна академія прокуратури України, 2019. 416 с.

30. Дрозд В. Г. Правове регулювання досудового розслідування: проблеми теорії та практики : монографія. Одеса : Вид. дім «Гельветика», 2018. 448 с.

31. Забезпечення прав, свобод і законних інтересів особи на стадії досудового розслідування : монографія / В. Г. Дрозд, А. В. Пономаренко, С. Є. Абламський та ін. Херсон : Вид. дім «Гельветика», 2019. 498 с.
32. Кримінальний процес : підручник / за заг. ред. О. В. Капліної, О. Г. Шило. Харків : Право, 2018. 584 с.
33. Макбрайд Д. Європейська конвенція з прав людини та кримінальний процес. 2-е вид. Вид-во «Рада Європи», 2019. 576 с.
34. Черноусько М. В. Здійснення прокурором процесуального керівництва досудовим розслідуванням: теорія та практика : монографія. Київ : Алерта, 2017. 294 с.
35. Повзик Є. В. Правові наслідки визнання підозрюваним, обвинуваченим своєї вини (порівняльно-правове дослідження) : монографія. Харків : Право, 2014. 224 с.
36. Гринюк В. О. Функція обвинувачення в кримінальному провадженні України: теорія та практика : монографія. Київ : Алерта, 2016. 358 с.

3 ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ НА ІСПИТ

1. Етапи становлення і розвитку досудового розслідування.
2. Правова основа діяльності підрозділів досудового розслідування в системі правоохоронних органів України.
3. Поняття досудового розслідування.
4. Завдання досудового розслідування та його функціональне призначення.
5. Дія засад судочинства на стадії досудового розслідування.
6. Учасники досудового розслідування та їх повноваження.
7. Загальні обов'язки слідчого судді щодо захисту прав людини.
8. Форми досудового розслідування та їх характеристика.
9. Обставини, що підлягають доказуванню на стадії досудового розслідування.
10. Професійні можливості захисника на стадії досудового розслідування.
11. Проблеми досудового розслідування щодо юридичної особи.
12. Проблеми досудового розслідування щодо неповнолітніх.
13. Проблеми досудового розслідування в справах приватного обвинувачення.
14. Проблеми досудового розслідування в кримінальних провадженнях щодо застосування ПЗВХ.
15. Проблеми досудового розслідування в кримінальних провадженнях щодо застосування ПЗМХ.
16. Поняття та система загальних положень досудового розслідування.
17. Характеристика загальних положень досудового розслідування.
18. Початок досудового розслідування.
19. Досудове розслідування злочинів і кримінальних проступків: загальна характеристика.
20. Дотримання правил про підслідність.
21. Строки досудового розслідування.
22. Порядок продовження строків досудового розслідування.
23. Способи збирання доказів дізнавачем, слідчим, прокурором на стадії досудового розслідування.
24. Об'єднання і виділення матеріалів досудового розслідування.
25. Місце проведення досудового розслідування.
26. Ознайомлення із матеріалами досудового розслідування до його завершення.
27. Розгляд клопотань під час досудового розслідування.
28. Складання процесуальних документів на стадії досудового розслідування, їх загальна характеристика.
29. Процесуальний статус дізнавача та керівника органу дізнання.
30. Початок дізнання.

31. Особливості дізнання кримінальних проступків.
32. Місце проведення дізнання. Додержання строків дізнання. Розгляд клопотань під час дізнання.
33. Недопустимість розголошення відомостей дізнання.
34. Взаємодія дізнавача з оперативними підрозділами.
35. Особливості закінчення дізнання.
36. Ознайомлення з матеріалами досудового розслідування до його завершення.
37. Недопустимість розголошення відомостей досудового розслідування.
38. Поняття слідчих (розшукових) дій та їх система.
39. Загальні правила провадження слідчих (розшукових) дій.
40. Огляд. Його мета, види і порядок проведення. Протокол огляду.
41. Освідування: поняття, мета, види, підстави та порядок проведення.
42. Пред'явлення для впізнання: поняття, мета, види, порядок проведення і оформлення.
43. Слідчий експеримент: поняття, мета та підстави застосування.
44. Обшук: поняття, види, підстави та порядок проведення. Протокол обшуку.
45. Підстави та порядок призначення експертизи. Порядок залучення експерта. Розгляд слідчим суддею клопотання про залучення експерта. Одержання зразків для експертного дослідження. Випадки обов'язкового призначення експертизи.
46. Поняття негласних слідчих (розшукових) дій та їх система.
47. Загальні правила провадження негласних слідчих (розшукових) дій.
48. Характеристика негласних слідчих (розшукових) дій.
49. Загальні положення втручання у приватне спілкування.
50. Аудіо-, відеоконтроль особи. Накладення арешту на кореспонденцію.
51. Огляд і виїмка кореспонденції.
52. Зняття інформації з транспортних телекомунікаційних мереж. Зняття інформації з електронних інформаційних систем.
53. Обстеження публічно недоступних місць, житла чи іншого володіння особи.
54. Установлення місцезнаходження радіоелектронного засобу.
55. Спостереження за особою, річчю або місцем.
56. Аудіо-, відеоконтроль місця.
57. Контроль за вчиненням злочину.
58. Виконання спеціального завдання з розкриття злочинної діяльності організованої групи чи злочинної організації.
59. Негласне отримання зразків, необхідних для порівняльного дослідження.
60. Особливості проведення слідчих (розшукових) дій в умовах воєнного стану.
61. Поняття та підстави повідомлення про підозру.

62. Письмове повідомлення про підозру: структура, зміст, логіка, мова і стиль.
63. Процесуальний порядок повідомлення про підозру. Особливості повідомлення про підозру окремій категорії осіб.
64. Допит підозрюваного.
65. Зміна і доповнення підозри.
66. Загальні правила застосування заходів забезпечення кримінального провадження.
67. Підстави та процесуальний порядок застосування заходів забезпечення кримінального провадження.
68. Підстави затримання особи та його види.
69. Мета, підстави і загальні положення застосування запобіжних заходів.
70. Процесуальний порядок застосування запобіжних заходів.
71. Процесуальний порядок зміни запобіжних заходів.
72. Підстави та процесуальний порядок затримання особи без ухвали слідчого судді, суду.
73. Поняття та підстави зупинення досудового розслідування.
74. Умови зупинення досудового розслідування.
75. Відновлення досудового розслідування.
76. Підстави і процесуальний порядок закриття кримінального провадження.
77. Підстави і процесуальний порядок звільнення особи від кримінальної відповідальності.
78. Закінчення досудового розслідування при наявності достатніх доказів для складання обвинувального акту.
79. Обвинувальний акт. Значення, структура і зміст.
80. Підстави і процесуальний порядок направлення до суду клопотання про застосування примусових заходів медичного характеру.
81. Підстави і процесуальний порядок направлення до суду клопотання про застосування примусових заходів виховного характеру.
82. Процесуальні повноваження керівника слідчого підрозділу щодо керівництва та організації слідчої діяльності.
83. Правова основа взаємодії підрозділів досудового розслідування з іншими підрозділами правоохоронного органу.
84. Завдання та принципи взаємодії підрозділів досудового розслідування з іншими службами органів поліції.
85. Форми взаємодії підрозділів досудового розслідування з іншими службами органів поліції.
86. Прокурорський нагляд за додержанням законів під час досудового розслідування.
87. Судовий контроль під час досудового розслідування: поняття та значення.
88. Оскарження рішень, дій чи бездіяльності органів досудового розслідування чи прокурора під час розслідування.

89. Оскарження ухвал слідчого судді під час досудового розслідування.
90. Оскарження слідчим, дізнавачем рішень, дій чи бездіяльності прокурора.